

Dibəð bennémè Isəbu məketimè

¹ Uusi eì miεke nke onìti mǎu do bomè kòo yètìrì tu Isəbu kè de kóo nìti ntú wèè dǎ̀rì Kuyie ndómè, ke wetí, ke dé Kuyie, ke yennínè omáà meyei. ² Kòo peité initidabí iyiekè inipobí itǎ̀ti, ³ kém̄m̄ake ipe sikəupísìyiekè (7000), yòyóbè sikəupísitǎ̀ti (3000), inaàdǎ̀dǎ̀rìyì idéi idéi sikəusinùmmù (500), sǎmmarímúbè sikəusinùmmù (500) bá o tǎmbè í ndò nkaà nkédeè. O yètìrì do feímu ke pēnkù benitibè bəmou, diyie yìenì kèè bíékè kəbe kpeye.

⁴ Kòo kó bedapàmbè nhǎ̀ yebaa nke firì betə̀bè cǎ̀i, ke ní yúnì be tǎ̀bè betǎ̀ti kè bèe wǎnné kédi dibanni.

⁵ Kè bè baá nhòmǎu cǎ̀tè kè dibanni dèè, Isəbuu duó nke bèe tínnì kòo bè dǎ̀ mǎwénkùmè kó ikuó, kè bè nyié nkè dèe wenté kòo pike yè dikūnweñnì sèi kǎféúté bá wèè yuu ñnkè fǎ̀fǎ̀ kétuo, ke náá nke tú kè dè yèmmè m bí bo ndǎ̀ meyei nyoo bè sǎ̀á nKuyie nnè be yèmmè miεke. Isəbu do me ndǎ̀ri sǎ̀.

⁶ Kè diyie marì né mbo kè Kuyie ntǎ̀rè ntíkú ti Yiè nKuyie mborè, kè dibəð múnkeε kətoo be cuokè. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndì beke ke dǎ̀: A boní de? Kè dìi ò tǎ̀nné ke dǎ̀: N firínì ketenkè nke ke ceñti ceñti. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie ndì nàké ke dǎ̀: A yé n kóo tǎnti Isəbu kpéinǎ̀? Omǎu í bo ketenkè ñnkè koò dǎnnè, ke dǎ̀ri n dómè, ke wetí, ke dé mí nKuyie, ke yennínè omáà meyei. ⁹ Kè dibəð tǎnné ti Yiè nKuyie nke dǎ̀: Isəbu sǎ̀nté ke da démaà? ¹⁰ Dè í tú a ò kǎnkému, we nè o cǎ̀tè nè o kpeε demouà? Kàa kó mesàà nhò bonè kòo dǎ̀ri dèè kó dimáà yíε nkòo pièti peí kǎpíenko

ketenkè keməuà? ¹¹ Mu nyoute a nòutè kénampe o kperε, n yému ke dò nhò bo da cōō kè dè nfeío.

¹² Kè ti Yiè nKuyie nnáké dibòò ke dò: O kperε kó dimàà n dè nda duómumu, a né báá ò kàáké o mómmuə.

Meòmme kè dibòò íté ti Yiè nKuyie mborè.

¹³ Diyiè mari ke s̄ nyIsəbu kó besapàmbè nè o kó besapàmbè bè bo o kóo po c̄fètè ke yo ndibanni. ¹⁴ Kè ditōnni mari tuəkení Isəbu borè ke dò: Inààke do duòmumu kè s̄mmarímúbè cènti i borè ke diiti, ¹⁵ kè Sabaa èi kəbe kətení ke ti do ke fié a tōmbè ke fiète inààke, kè m̄i m̄àà yenté ke kətení ke bo da náké.

¹⁶ Ò kpaá ke me nnáá nkòo t̄u t̄uəkení ke dò: Fetaafè fè pεε, kè fe kó muhãã ncùténí kefinkè ke còuté ipe nè i c̄εmbe ke bè kùə, kè m̄i m̄àà yenté ke kətení ke bo ti nda náké.

¹⁷ O nùu í do ketenkè kòo t̄u t̄uəkení ke dò: Kandee èi kəbe beè kətení titōnti t̄itããti ke ti do ke fèke ti yòyóbè, ke fié betōmbè kè m̄i m̄àà yenté ke kətení ke bo da náké.

¹⁸ Ò kpaá ke me nnáá nkòo t̄u t̄uəkení ke dò: A kó besapàmbè nè a kó besapàmbè beè tikú be kóo po c̄fètè ke yo ndibanni, ¹⁹ kè kuyaaakù makù iténí dikpàà tedəntè bíékè, ke s̄antè tec̄fètè kentímè menàà, kè t̄e do ke bè ȳake kè bè kú, kè m̄i yenté m̄ m̄àà ke kətení ke bo da náké.

²⁰ De m̄ənni kè Isəbuu íténí, kékēté o yaàbòri kékuó o yùti kédoroo ketenkè kénínkú kés̄innəə, ²¹ kébéi nke dò:

N yènní n yɔ pɔuti ntetìrì ndi,
 ke yó nkũnti n tetìrì,
 n Yiè nKuyie nkuù ò duó nkè kuù wè̃te ke cɔuté,
 ku yètìrì ndeu.

²² Demɔu de miẽke Isɔbu í nyeté, ò í nnàké ti Yiè nKuyie tiyeyiti mati.

2

Dibɔɔ bennémè Isɔbu kuce medérímè

¹ Diyie mari kè Kuyie ntɔ̀rè tó tí nti Yiè nKuyie mborè, kè dibɔɔ múnkɛe kɔtoɔ be cuokè ke cómmú ti Yiè nKuyie nyìkè. ² Kè ti Yiè nKuyie ndi beke ke dɔ̀: A boní de? Kè dibɔɔ kù tɛ̀nné ke dɔ̀: N firíní ketenkè nke ke ceñti ceñti. ³ Kè ti Yiè nKuyie mbekɛ dibɔɔ ke dɔ̀: A yé n kóo tɔ̀nti Isɔbu kpéínáà? Òmɔ̀u í bo ketenkè ñnkè wèè ò dònne, ò dò̀rimu n dómè ke n dé mí nKuyie, ke yennínè omáà meyei. Ò fííkúmu ke wetí kàa ò tèm̀m̀u ke dɔ̀ nh ò dɔ̀ meyei ndetetirè. ⁴ Kè dibɔɔ dɔ̀: Onitì kònti tu o kònti nti, onitì m̀d̀ke dè demɔu ò bo dè duóm̀mu o fòm̀mu kpéi. ⁵ Youtɛ a nò̀utè kénampe o kònti, n yému ke dò̀ nhò bo da cɔ̀ ò kè dè nfeío.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké dibɔɔ ke dɔ̀: N wè nda duóm̀mu, a né báá kááké o fòm̀mu.

⁷ Kè dibɔɔ íte ti Yiè nKuyie mborè, kékɔte kèúté Isɔbu yemuɔ nyonkuye, kétúóté o naàcèi kèntɔ kètuɔkenè o yuu ñnkòo. ⁸ Kè Isɔbuu waá nditántènyãã, kénkpèũnè omáà ke kari mutápeí mmiẽke.

⁹ Kòo pokùu ò nàké ke d̀: A kpaá wetímaà? C̄s̄ Kuyie nkékú. ¹⁰ Kè Isəbuu ò t̄́n̄é ke d̀: Dè d̀omme kàa nàá nke d̀ nwèè yèmmè í bo? Tí c̄ú Kuyie mborè mesàà nke báá c̄uté meyiinaà?

Demou de mieke Isəbu nùu í nhò yeténè.

Isəbu népobè bèt̄āāti k̄atemè o d̄umu

¹¹ Kè Isəbu népobè bèt̄āātii keè meyi m̄mèè ò t̄̀̀kení k̄íté bá wè o eì ke bo ò d̄ou. Edifasi Temmaa eì kou do nwe nè Bididaa Suaa eì kou, nè Sofaa Naama eì kou kè bèe w̄nné k̄é̄ote ke bo ò toténè meyeñc̄ar̄imè kòò b̄ā́t̄̀n̄è o s̄émmè mieke. ¹² Kè bè nkpaá díetiri k̄éwénté kòò yà, bè í nna kòò banté k̄étiit̄é yedabùò k̄é̄k̄er̄i be yaabòrè k̄epuo mbe máà mut̄áá, ¹³ k̄ékaroo ketenkè o borè k̄enkari ke d̀ yewe ȳeyiekè deyènnè d̄eyiekè bá be kòò m̄u í nna k̄éaate o nùu k̄é̄b̄éi nt̄imatì, ke ȳé bè yàmè kuyonku ò deuté m̄è botí.

ISƏBU NE O NEPOBE BE NÀÁMME

3

Isəbu demmè mufòmmu

(3-31)

¹ Kè Isəbuu c̄s̄ o peit̄éyiè, ² k̄é̄b̄éi nke d̀:

³ Bè m peit̄é d̄ii yiè, de kó diyìè d̄ii feti, nè keyènkè k̄èe ȳí bè c̄uté denitidabire p̄auti k̄èe feti!

⁴ De kó diyìè nt̄ú dibiñnì kperi,

Kuyie nha borè keñkè,

a bá ndake de kó diyìè kpeti,

a báá míté di ñkè a wenniku!

⁵ Kud̄onk̄u d̄i d̄at̄inné ku kó dibiñnì, yewetisùò mbo di ñkè

kè kupàkù ndì dàátí kè kufɔwáá ndì bo!

⁶ Dε kó keyènkè kupàkù diékùu kè dàtínné,
bè báá kaa ndε kó keyènkè dibenni kó yewe miεε,
dε kó keyènkè bá nkəké betààbè kó yewe miεε!

⁷ Dε kó keyènkèε naá ntehãũnte,
bè báá keè diwèi kó tɛyĩtè dε kó keyènkè!

⁸ Dε kó keyènkè bèε kè fietí benitinòmbè
kè bèε kè bɔnté kusĩnkù!
Bèε kè fietí bewaàdààbè, kè bèε kè maánko!

⁹ Siwãã sii ðð yènní diúríkèpànni sii sɔute,
kè kè mbaa kuwenniku kémónté,
kè báá yà diyìè yètìní dè!

¹⁰ Kε yé dε kó keyènkè í kpetínnémè n yɔ pɔutì,
kè í ñ fũnnè mesémmè diemè!

¹¹ Ba nte kè n yí ku n yɔ pɔutì miεε?

Ba nte kè nyí ku n yènní dii mònni?

¹² Ba nte kè bè n ceé n yetìní dii mònni?

Dè dòmmε kè bè n yãá ndi miè?

¹³ Nè yíε n na nduómu béu,
nè miε n do duómu ke ompu.

¹⁴ Kε na nwéínnè bekpààtìbè nè bèè baké kutenkù,
bèè maà sikpààtìcèĩ kè sì naá nyedobuò.

¹⁵ N na mbonè sikpààtìbí nsi,
sì do məkε mesəə,

sì do piεku timátì péitì si cèĩ.

¹⁶ Yoo bè pànkε na nni ncùu kè m bá mbo,
n na nke nsɔroo ibí ì ì yà diyìè ì kɔmε.

¹⁷ Dε bíékè beyeibe í kè dðri be tɔmmú,
bèè wèrí mú dèè bè ðð ké nhom̀pè.

¹⁸ Tikpetíntì ke nhompu,

bè ténkɛ í kè yo wèè bè bàa o kó fepíéfè.

¹⁹ Dɛ bíékè bè í baàtì bèè tu bɛdiɛbè nè bèè tu bɛsám̀p̀b̀b̀è,
tìdaatì yembè ténkɛ í tì baké.

²⁰ Ba nte kè Kuyie nhõõ dennɛní wèè yó nféũrì?
Ba nte kè Kuyie nhõõ duó mmufòm̄mu wèè yo nyo
mmɛsém̄m̄è?

²¹ Wèè ò mbaa mukũũ mbá mù í tuòkùnì,
wèè ò nyáá mmukũũ mbè yáámmè tikpàtì.

²² Kòò bo nsó nhò kè bo diwèi bo ò kùò,
kòò do mpètè kufõti dè na nhò naati,

²³ wèè í wúó nhò kèrí dè
kè Kuyie nhò peri tipî̀tì timòu

²⁴ Mí nkó mudìi né tú fekũũfè,
kè n nɔnniɛti pũõ mmɛniɛ ntēm̄è.

²⁵ N cokù tì tìi n tuòkùnì,
n dé tì tìi né m bonè.

²⁶ Kari só í bo, mɛom̀p̀m̀m̀è í bo,
diwèi í bo,
meháárìm̀è m̀àà m̀è né m bonè.

4

Edifasi nàké tì Isɔbu

¹ Kè Edifasi Temaα èi kou nyóó béinnè Isɔbu kòò
nùù d̀̀:

² Kè ti sàà yē nti bo da béinnè dè m̀è nda bimè dè báá
da yonkaà?

Ti m̀ɛ nyí yóó na kénçíéké

³ F́ nwèè do duò mbenitibè itié,
f́ nwèè do teénnè bèè baà mbèitè kɛ bè kpénk̀nk̀o,

⁴ f́ nwèè náàntì do íinko bèè do,

fɔ̀ nwèè do kpénkùnko bèè kǝntì bèitè.

⁵ Di mmànnì kàa kó dimànnì tùòke kàa yèmmè cààrè.

Kuyēĩku kuù da do ke da auté.

⁶ A baa yē nha dé Kuyie nku ke fũũkú kuù ìnkàà?

A mè nwetímèmu ke ìkú kuù ìnkè a bá nkù bùsà?

⁷ Totì a yèmmè, a yà diyie mari wèè í màke meyei nkòò fěũràà?

Yáà a yà benitisaàbè kǝ ndè?

⁸ Mí nyé ke do mbèè kuuti meyei

ke buòti mesémmè betàbè kpéi bèè mè kǝũ.

⁹ Kuyie nhǝǝ fuute muyaá kè bèè kú

ku ònnì kó muyaá nhǝǝ be nneinè.

¹⁰ Dicìrìcìrì kó fekontifè nè dimannì kó fěũntifè

Kuyie nkuù ò nte kè dèe cǝéké.

Kuù bákíi yecìrìcìrìpàà nkó yenì.

¹¹ Dicìrìcìrì ò mǝntèmu dì bo pǝ ndè kécááké kékú,

kè yecìrìcìrìbèe cǝtété.

¹² Tináaàntì matì tii bàhné ke yē nkǝãroo

kè n kèè ti kó kunampoo.

¹³ Keyènkè mǝnnì ndi iyeòtotì ò tuòkenímè onitì kè

tidoùntii ò sǝhǝkè.

Benitibè nuò ncèèke dìi mǝnnì,

¹⁴ de mǝnnì ndi kufǝwáá nni mpǝrǝmmè kè n kpeute,

kè n kũò bǝóté bǝóté.

¹⁵ Kè muyaá mmamùu pǝètóo n yìikè

kè n kǝntì yē nyúdùdù.

¹⁶ Kòò mǝu dè bo m me nyí na koò banté.

Kè n né nwúó nho fènkù n yìikè kèkèe feyíéfè kè fè

tu:

¹⁷ Onitì bo na ke dò ò wenni Kuyie n yìikàà?

Onìtì bo na kénáké wèè ò dǎ̀ò ke dǎ̀ ò do nséià?

18 Kuyie nkunku í tǎ ku kó betǎmbè

ku tǎrè yie tú ku tǎrè ke í kpa meyei!

Kè nii benitìbè beè né bo nwennaà?

19 Bembè beè taà titàtì miéke, ke ã mutǎǎ mmiéke

bè ã̃ yēte bè temíétè kǎme.

20 Bèè ã̃ yènní dikũnweñni kè de nyóó yí kuyuoku

kè bè í kpaá

bèè ã̃ kú kè bè keté ke bá ndake.

21 Bèè ã̃ ã̃ tǎte kè beè do,

ke kú bá meciì nyí bè sànnè.

5

1 Tũ n kuó kè nsà kòò mǎ̀ù bo da teennè!

Kuyie ntǎnni ã̃ndi ndi a yóó kuǎnnèmè?

2 Kunaupíé kuù kǎ̀ù kuyèinkù,

kè tiyantitì kǎ̀ù kudìènkù.

3 N yàmu kuyèinkù kperè yíé ndè,

kè dè nyóó yíé kè ku cǎ̀tè naá ntidobontì.

4 Kè ku bí dèténè medeetímè

kè bè nyì bekùnè bá òmǎ̀ù í ì kòrímu.

5 Kè bekòmbè beè di ku diiti,

bè bo kēté tipotì kó kuperí kéta ké tì tùóté.

Bèè yáá ntikpàtì beè tùóté kù mǎ̀ke dè.

6 Meyei nyí yìèní mutǎǎ mmiéke,

meǎ̀tímè me nyí boní ketenkè.

7 Onìtì bo ke bo fǎ̀tému,

ihǎ̀pépèpèrí ã̃ tǎtémè képuu.

8 Kè n do nda tú, n na nkuónnè Kuyie nku,

n na nku nàké m məke tì.

⁹ Kù dǎ̀rì dè deumu dè í dò nna kébanté,
ku diətì í dò nkaa nkédeè.

¹⁰ Kuù ǎ̄ cūñnì fetaaḞ ketenkè ìnkè,
kuù duǎ̀nnì meniē ndepaa mmieke,

¹¹ kuù ǎ̄ dee mbèè do bo de fūǎ̄
kuù ǎ̄ deetè bèè kuǎ̄.

¹² Kuù ǎ̄ caka meciì nyembè do dó kédǎ̄ tì
kédúǎ̄ nkè bèe yīēke bè dó kédǎ̄ tì.

¹³ Kuù duǎ̀ nkè meciì nyembè ciì mbè pīī,
kè be tié mmeciì nkpeyi yiè detetirè.

¹⁴ Kè dè bè dò ndibiìnnì kuyie ncuokè,
kè bè ǎ̄ nkuyie ncuokè ke dò ndè tu keyènkè.

¹⁵ Kuyie nkuu me nhǎ̄ deetému osénniwè,
ké nhò kǎnké disie dī̀ yìèní be nò mieke.

Kòò fiète bekperíbè nou mieke.

¹⁶ Ocī̀rì yie məkemu ò ìkú tī̀ ìnkè.

Oyēiwe yie nùù báá táúté.

¹⁷ Dè nnaati tū̀nké Kuyie nyū̀ǎ̄ nwèè to,

Isəbu a báá senkèrì muwḗrímú muməu yiè nda tié
ntì.

¹⁸ Ke yé kuù ǎ̄ kəutemè kè kuù taa,

kuù ǎ̄ poté kè kuù miekū̀nne.

¹⁹ Kù yó nda deerímu nè meyei,
meyei mmamè báá da ninte.

²⁰ Kè dikònnì tanní kù da deeté bá a báá kú,
kè mudoò me ntanní kù da deeténè kukpàriseú,

²¹ Kù yóó nda kǎnkému tináaḞyeiti tī̀ puotì didàù
kōme,

kè beyēibe di do, a bá nyī̀kù.

²² Kè mudoò tanní yoo dikònnì fǎ̄ nní ndaú,

kè depĩmpĩnnè tanní kufōwaá mbá nda bo.

²³ Bè bəmmù yèè tārè a paku miεke yè bá ncaàri a diiti,

depĩmpĩnnè me mbá nda kóonnè.

²⁴ Kunaatí yó mbomu a cĩètè miεke,

kàa siéké a naabaakèrì a òfè mafè bá nkpa.

²⁵ A yaàbí yóó sũũmmu,

a yoo yèmu yepàà kè yèe siku kénsũ ke dò ntimùtì dōmmè.

²⁶ A yóó ntafi a fāti ke sànnèmu a we.

Tidiiti òò tuəkemè ti mōnni kébi kè bèe ti dèite.

²⁷ Ti yà tìnti memme, tì tu timómmənti nti,

nti pí mmesàà kè tì da duó nyitié.

6

Isəbu tēhné ti Edifasi

¹ Kè Isəbuu béi nke dò:

² Ke dò nkè bè do bàte n kó meháárìmè,
kè bè bo benné n sémmè tebiètè

³ Me cēékù bo pēēté dāmēèrì nùù kó mubirímú kó
kucēékù,

dèè te kè n nàà nke í yé n yé mmù.

⁴ Kuyie mmuwērímú muməu yiè nkó ipie nyii ò
tùòti

kè ì dōmmè ta m miεke.

Dekōmbòdorikpεε Kuyie nduònni dè deməu duò n
yĩnkè nke behāãpòmbè kōme.

⁵ Sāmmarímú bo nwúó ntimúsùùtì o ìikè
kéncómmú ke kuònnàà?

Yàà fenàáfè bo nwúó ntimùtì kéncómmú ke kuò nnè
dikònnàà?

6 We mbo na kédi desere dèè í ã mukókúó?
Kunaatí bomu mekoyennotime mepéimè miakaà?

7 N do ãã í ndó kédéúté dè,
dèè né tú n kó mudii kè n dè pè mmediè.

8 Kè Kuyie ndo bo yie nkédòò n kù beke tì,
kè kù do yie nkédòò mbaa tì.

9 Kè Kuyie ndo bo yie nké n yēte,
kù na nyòute ku nòutè ké n deè.

10 Dè na nni mbàñtè,
diwèi na nni nkùò bá nè n fěũtímè í me ndeumè,
kè m mu n yí yete Kuyie nkùù dò mpáíí ku náaàntì.

11 N wěrimú tú òmmu kè m bo nsaké ke baa?
N yó nsaké ke baa ba m me nkumèmu ke dèè?

12 N kpeñni ditári kōme mmaà?
Yàà n kànti kpeñnimu disòwũò kōme?

13 N kó meteèmmè kperere naá mpútì nweà?
N ténke í mōke dipínkèrì maràà?

14 Wèè fěũrì ò dò nho népobè nhò dómu,
bá kòò ténke í dé muwěrimú muməu yiè nwe.

15 N népobè n yóumu dikondaa kó menie nhōō yīmè,
kukó nkùù kó menie nyí karì me kōme.

16 Fetaafè ãñ ni diyōð kè menésĩmmè mèè kù ta
kè mupãã mboomu ndáátí.

17 Kè kuyiìnkù yènní kùu kũũ,
kè diyìè nàáté kùu kpeío dende bàmbà.

18 Kè bekātipotambèe yóu be ce ké ndè daurí ke kù tũ,
ke deèti dikpáà tedòntè ke yàa fetinè.

19 Temaa èi kó bepótambè do i mbúó
Sebaa èi kó bepótambè do ìkú ìi ìnkè.

20 Kè be yèmmè cààrè nè ikó mbè do tá ì,
bè tùðkoo diì m̀nnì bè í yà bè do d́ d̀, kè d̀e bè di.

21 Di kpepe me ndo nnè mí,
di yà t̀ì n t̀ùðkení kè di k̀m̀b̀ù̀t̀ì t̀ì do,
kè kuf̀waá ndi p̃.

22 N di m̀ommu kè n tu di m p̃ d̀emaràà?

N yè mmu di ńóté d̀emarè di kpàti miεke ké m p̃ã?

23 N yè mmu di n deeténè n dootitə̀bàà?

N ỹmu dí n fietε beyeibe n̄u miεkaà?

24 N wénk̀nnε ti, n ýó ỹmu nyúóó,
n nákénnè m béi nt̀ì ke yeté.

25 Tináànt̀ì t̀ì tu tiḿmm̄nt̀ì t̀ì í k̀ù̀r̀ì
di n wát̀r̀ì ì wát̀ì tukúnè ba?

26 Di n wát̀r̀ì ònt̀ì ìnkè?

Di ẃó n náànt̀ì kè t̀ì dò nkuyaak̀ù nku mí
nhosénnìwèà?

27 Di í ýó yetε di bo t̃ãámè tété deciribire kpéi,
di í ỹ̀εke di bo fítémè di népo.

28 W̃ētεn̄n̄í m bíékè di mm̀nnì
m bo na kénáké siyáà̀b̀ìs̀ì di ì̀k̀àà?

29 Yóunè di bo nni mbek̀nnèmè,
d̀ònnè d̀èè wetí,

m̃i kpaá ke tú onat̀ì.

30 Siyáà̀b̀ìs̀ì bomu n ǹù̀ miεkaà?

Yáà n ńóndεnfè í baàt̀ì tiyeiti?

7

Isəbu seimmè Kuyie

1 Onìt̀ì ḱo muf̀ðmmu d̀ònnè kuhã̀p̀ònk̀ù k̀m̀mu mmu
ketenkè ìnkè,
ke d̀ònnè wèè p̃ mmut̄nyonkumu.

2 Ke do nkudaakù ÷ nyerímè Kuyie ke yáá mmédéè, otõtnti ÷ mbaa mètè botí tiyeti.

3 Mí nkperere n yau dè betààbè bəmou deè tu meyeñcaàrìmè, m baa né wentí ke wuommu nè kuyonku deyènnè demou.

4 Nh ÷ nyóó duó ke tú dèe cārike kéwentému kè ñ duó dè nni nkóonnè kè dè yàa wenténko.

5 Yebiè yeè ta n kōnti kè ñ dàátí yemənkperè, ke puòti kè memótímè yìè.

6 N we firì ke pēxétému teyaàdùòdabeetè, ye pēnkému n ténke í baa mùmamù.

7 Kuyie nha yému ke dò n fòmму tú kuyaakù nku, n yí kpaá ke bo ya metuò mmamè.

8 Fí nwèè nñnfè bo n yĩnkè a ténke í yó n yà, a bo nyóó wénté ketenkè ke bá n yà.

9 Diwetirì ÷ yentémè kédeè, wèè ta kudənkù o kperere me ndò, ò í wētinií.

10 Ò ténke í wētinií o cīètè, o cīètè ténke báá ò yà bitì.

11 Deè te kè n yí yóó yóu m bo nnáámmè m bo meyeñcaàrìmè mieke nke, ke yó nnáá, n yó nsáútínèmu n kó mesémmè n yo mmè.

12 N túmu dàméèràà?
Yàa n túmu dàméèrì kó musĩmmù?
kàa waá mbebarìbè ke m bannè?

13 Nh ÷ nyóó duó kétú m bo om̀pèmu, kè n dóùu yaate n sáútii.

14 De m̀nñni kàa né n duənní tidəuntì tìi nh àà kufōwaá, Mebenkùmè meè donnìnko n kōmbùòti.

15 Kuyie nkàa pànkε do n yĩεo dε nni ntōũ,
kε n do ku dε ntōũnε tikóũtì tikóũtì tii.

16 N cītirimu n yí yó nfòu kémante
n yóu, ke yé n fòmmu dònnẽmε kuyaãkù nku.

17 Onitì tu we ke dò nhá ndake o kpéi?
Kàa yèmmε mbo o ñnkε?

18 Kàa ò sèú yekūnwerε yemau,
koò yàú yemàrε yemau.

19 Dε yó nkááké de kàa yóu a bo nni ntāmε feñnfε?
A bá n yóu kε m maá n nóntōũtàà?

20 Bá kε n càar̃emu dε bo da dò ba f̃s̃ nwèè paké
benitibε?

Dε dòmmε kàa yē̃tì timau duò n yĩnkε?
Ba nte kàa nh òunε?

21 Ba nte kàa báá minné ké n c̃é n yei?
N yóó ta ketenkε nke kàa n wammú kémónté.

8

Suaa èi kou Bididaa béi ntì

1 Kε Bididaa Suaa èi kou béi nke dò:

2 Dε yó nkááké de kàa yóu a bo nnáámmε tii mbotí?
Ɔmmònnì ndi a náañtì yóó yóumε ti bo nyiènímε
kuyaãkperíkù kōmε?

3 Kuyie mbo na kédi onitì muwē̃rímáà?
Muwē̃rímú mumau yiε mbo dò dèè í síεà?

4 A nyé ke dò nha bí dò mèyeyi mme,
dεè te kε kù bè yietí be yei mmànnẽ tii yeti.

5 Kε f̃s̃ nkó feñnfε bo ku bíékε,
kàa kù bàá kunku muwē̃rímú mumau yiε,

6 Kàa tu onitisàù ke wetí,

de m̀̀nni k̀̀ yóó ndakemu a kpéí,
ké da cónné a f̀̀tìrì só.

⁷ A borime meketimè yó ntú mesám̀̀pómè mme.
Medérimè yóó mè deuténèmu mediè.

⁸ Beke bèè do bo nè dim̀̀nni kè bè da náké,
kénté mesàà nkè bè da náké be yembè do yé dè.

⁹ Ke yé ti túmè wenke kabè mbe ti í yé dèmarè.
Onitì fòmmu d̀̀nnè medéè mme ke p̀̀nké ketenkè
ĩnkè.

¹⁰ Bembe bo na ke da náké,
bè yóó da tiémmu t̀̀i bo be yèmmè mièke, bè yé t̀̀i.

¹¹ Tipèntì ỳ̀èmu meniè nyí boràà?
Yáà titàut̀̀i ỳ̀èmu kbooku kra dè?

¹² T̀̀i ð ndò nsùdò nwe nè mupóó mbè t̀̀i k̀̀ũ d̀̀i
m̀̀nni,
kè meniè mme ndèè t̀̀i kpeíomu kè titieti teti nkpaá
ke sũ.

¹³ Onitì wèè í yé Kuyie nhò kperè ð mme ndò,
oyeiwe íkú dèè ĩnkè ðð me ndentènè.

¹⁴ Ò do baa dè dèumu,
kòo do íkú t̀̀i ĩnkèè c̀̀te tinátì d̀̀mmè.

¹⁵ Kòò ní p̀̀i nho c̀̀tèè kè tèe sántè,
kòò p̀̀i nkumarí k̀̀u do.

¹⁶ Ò d̀̀nnè mutie mmu mùù sèmmè sũ,
kè mù k̀̀tírí bá kè kuyie ncóú,
mu pàà nní nsenti képité mù córmú dè.

¹⁷ Kè mucĩè nta kèseu nyetárè,
kéta k̀̀fũũkú yetárè mièke.

¹⁸ Kè bè mù uuté dende bàmbà
mu f̀̀tìrì mù ǹ̀nni ke d̀̀: N yí da yé bit̀̀i.

19 Mù do fòu ke yo ndiì wèi de nkááké,
kè mutēmùu ye mù do cómmú kèè tenkè ìnkè.

20 Kuyie nhõõ í ndootóo wèè wetí bìtì,
kù me nhõõ í nyóu kè wèè d̀̀̀rì meyei nkòo kperε
nyíé.

21 A wētì ke bo daámu bàmbà,
fεentifε yètínímu a nùù miεke.

22 Bèè da ní nyifei yóó bè pĩ́m̀mu
beyeiβε kó sicéí í yó nkpaá bo.

9

Isəbu t̀̀̀né tì Bididaa

¹ Kè Isəbuu b́́i nke d̀̀:

² Móm̄muo, n ý́mu ke d̀̀ ndè me ndò.
Onìtì bo ý́me ke d̀̀ ò wenni Kuyie nyìikè?

³ Kòò d́́ késenninè Kuyie
kè kù ò beke yetannò tekoupiítè (1000),
ò báá na ké kù t̀̀̀né bá ditannùù dimáà.

⁴ Kuyie nciimu ke ẃ́te ke kpeñ̀ni,
we mbo na kécómmú ké kù bàao ḱ́yè detetirè?

⁵ Kuù ò̄̄ tuo nyetārè,
bá yè bá nyé kuù miεke yènnímè kè kù nampε.

⁶ Kuù ò̄̄ sántè ketenkè tàrì,
kè ke sã̀nkéε meèrè.

⁷ Kuù ò̄̄ péi ndiyiè kè dì báá yènní,
kuù cànnε siwãã.

⁸ Kuù pité tiwetì ku máà,
kuù cèntì dàméèrì kó meniε nyĩnkè.

⁹ Kuù d̀̀̀ mukorimu nè mu dàkè
kuù ànné siwãã sibotí sibotí.

10 Kù dòrì dè deumu dè í dò nkéna kébanté,
ku dietì í dò nkaà nkédeè.

11 Kè kù pēnké n yìkè nyí yóó kù yà,
kè kù n dínénè mbáá kù yà.

12 Kè kù pī nke kéréne we mbo fiete?

Yáa we mbo kù beke kétú: A dōri ba?

13 Kè ku miεε πειε wèè bo kè cònnè ò í bo,
bá dàméèrì kó musimmù mù báá na ké kù bààò.

14 Mí nné bo kù tēnné ònti?

M bo kù sei nhònti ìnkè?

15 Bá kè n naati n yí mōke m bo kù tēnné tì,
m petinke bo kù mō mecīēmmè mme kunku n kóo
beéntì.

16 Bá kè n kù yu kè kù yie n yí yóó n tá,
ke dò nkù kèè n tammè.

17 Kuù m puoti kuyaaakperíkù kōme,
ke n sārì tiyēiti sáà detetirè kpéí.

18 Kù òó í nni nyóu kè n wei,
kù n díí nke n díí mmesémmè mme.

19 Kè dè tu muwērimú mmu kuù kpeñni,
kè dè tu tibeénti nti we mbo dáátí ké kù yu tibeénti?

20 Bá kè n kpēti keté ke nù nnaati kù bo tì sīnkùnne,
kè n dòrì kù dó mè kù bo yī n tú oyeiwe.

21 N dōri kù dómàà? M báá na kényé.

N demmu mufòmmu.

22 Demou demáà ndi mí n kpéí deè te kè n tu,
kù kùmmè osàwè kù me nkòu oyeiwe.

23 Kè kuyēiku makù donní ke kòu benitisàbè,
Kuyie nhō ndáumu.

24 Kuù duó nhoyeiwe ketenkè kòò kè baké,

kuù kǎá mbebeémbè ìkè,
kè dè í tú kunku we nni we náké?

25 N kó yewe cārike ke pēētóomu wèè nò mmuceé
nho kōme,
yè cārike ke pēētému bá n yí di diwèi marì.

26 Yè nùóté kudabekù yauku òó yīmè mme menie
nyĩnkè,
fēcīrife òó domè dekoribire.

27 Nh òó yí m bo yèmmu n kó isáútì,
ke cātinne n yèmmè, kéməote diwèi,

28 Ke né nkpaá ke yīèkù n kó mēfēūtímè,
ke yé n yémèmu ke dò nkù í yó nni nwúó nhosààwè.

29 Mii baa yó ntú oyeiwe,
m bo benné kénhòu ba nkpréi náke detetirè?

30 Bá kè n dó n wuə̀nè safūnnè,
kénitenè medii nkóo ciékúrè.

31 Kùu wēte ké n tanné tisāsààtì mieke,
kè n yààtì m pè.

32 Kù í tú onitì kè m bo kù tḗnné tináaàtì,
yoo ti kəte tibeéntì mí nnè ku.

33 Kòo pààtì m̀òu do mbo ti cuokè,
ò na nti pùté mí nnè Kuyie.

34 Kuyie nfūū nku dùd n yĩnkè,
Kù bá nsəké ke donninko n kōmbùàtì.

35 N na nkù nàánnè ke í yīèkù,
òmə̀u me nyí bo m bo mmáà ndi.

10

Isəbu sáútì səkémè

1 N demmu mufòmmu,

bá kè n yí cààrè m báá na kééu n yuu,
n né di ífei nyi ke sànnè n diu n sémmè miéke nke.

¹⁶ Kè n yē m bo íi n yuu á n fēnné diciríciṛi kōme,
n yīnkè nke a benkúmè a kpeti ke m puoti.

¹⁷ Tii nní nyitoo kè titetì tùàkení,
kàa miéke dake n yiè ke yéúti,
yehāāpòntīrè yèè né n duò ke séi.

¹⁸ Ba nné te kàa n dènneni n yō pouti miéke?
N na nku bá òmòu mu n yí n yà.

¹⁹ Kè dè na ndò n keté ke í buoté kutenkù,
kè n na nyetini n yō pouti kè bè m pēnkénè kufōti.

²⁰ N we ténke í kpaá ke sū,
n yóu kè m múnkεε wei sám pó.

²¹ Ke né na kékò mbè kūū nkè ke í wīētini,
dibiinnì kó dihei dè dò nkè bi,

²² de kó dihei dè òō wenté kémbimu,
de bíékè dibiinnì dii kè bo,
dèmarè í kè dò nséi,
kuyie ncuokè dè ò ndò nkeyènkè nke.

11

Sofaa nàké tì Isəbu

¹ Kè Sofaa Naamaa èi kou béi nke dò:

² A náàntì sūūmmu ke dò ntí da tēnné.
Onitì wèè nò ntínáàntì wèè ò nnaataà?

³ A kó kutoweku kuù bo paa mbenitibè tináàntàà?

A bo ndaú benitibè kè bè cīékàà?

⁴ A yīme ke tú a náàntì tu timómman̄ti,
kàa dò mpáí páí Kuyie nyìkè?

⁵ Kè nsà kè Kuyie ndo bo béi,

kè kù do ààte ku nùu ke da béinnè,
 6 kè kù dò nkù da benke ku ciì nkó disàri,
 mè pēētému onìti kó mecìi.
 A na mbanté kù ɔɔ bútínnémè a yei nkusũkù.

7 A bo na káyà Kuyie nkó mecũmpume mamàà?
 A bo na kébanté muwērímú muməu yiè ndòmmè
 weti wetaà?

8 Kuyie ncìi ndeumu ke pēēté tiwetì,
 ke cũmpúri ke pēēté kudənkù,
 a bo na kébanté ɔnti de miεke?

9 Ku okùmè pēētému ketenkè,
 kè ku pēkùmè pēēté dàméèri.

10 Kè Kuyie mpĩ nhòməu koò kòrinè tibeénti,
 kè kù ò kpetínné,
 we mbo ò fiète?

11 Kù yému benitibè bèè tu besoumbè,
 kù ɔɔ í nwammú kè dèe ku bi kè kù né na káyà meyei.

12 Onìti tibəti dòtíte wè í kpaá ke bo ciité,
 disəmmarínnannì dikpáà kperi kó debire í kpaá ke
 bo naánnè fecəðfè.

13 Kè fś nyie kàa do ncuó nKuyie mbíékè nke,
 kàa do nyòute a nəu ku bíékè ké kù kuónnè,

14 kékəi mmeyei mmèè bo a nəu miεke,
 kè meyetímè bá mbo a cīètè.

15 De mənni a bo nkérí káyíeo ke wenni páíi,
 kénfíikú tei tei ke í yīèkù.

16 A keté ke ténke báá dentení meyei nha yà mè kpéi,
 A níi bo dentení kè dè ndò mmenie nhəɔ pəntémè
 dèè yúú.

17 Kè mufòmmu da wenkoo diyie ðð ncómmú yeyə ke
dòmme,

kè dibìnni naánko diwennécànni.

18 De mǎnni a bo mbo ke í yĩèkù,

ke yé a mǎkemè a baa dè,

dèmarè bá nda kǎnnè,

kàa ní nduó ke í yĩèkù.

19 Kàa ní nduó ke cǎanko bá òmǎu bá nda kǎnnè,
benitibè bemǎu bo ndó kàa bè dǎò mesàà.

20 Kè beyeibe bie nuǎ nkpeí kè bè wanti disǎri,

bè báá pété bè bo sǎri dè,

tìi bè bàa tìi tu mukũũ.

12

Isəbu tǎnné tì Sofaa

1 Kè Isəbuu béi nke dǎ:

2 Di yèmmè né dǎ ndí tǎ mecii mmemǎu,

kè di ku dii mǎnni mecii ndèemu.

3 M mǎmmuǎ m múnke mǎkemu mecii,

ke di dǎnnè n yí di dǎnté,

di náá ntì benitibè bemǎu tì yému.

4 Bè tu onitì népobè ò daú ke yé mí nwe,

mí nwèè do ðð yú Kuyie kè kù n cǎuté,

mí nwèè do tú onitisààwè ke wetí,

benitibè né daú mí nwe.

5 Bèè bo kè dè bè naati beè ð ndaú meyi nsǎnké wè,

wèè bèté ke doti bè we ntemmù.

6 Beyeibe bomu kè dè bè naati,

bembe bèè wǎnni Kuyie nke íinko ku miεke,

kè be wǎrímú tú be kó kuyie.

7 Beke tiwanwantì kè tì da náké,

kè tinòtì dá yíé mɛciì.

⁸ Kàa beke ketenkè kè yóó da duómму itié,
kè dàméèrì kó siyĩ tì nda náké.

⁹ Demou memme,

ònde í yé Kuyie nkuù dè dòòmè demou.

¹⁰ Kuù te tiwanwantì timou fòùmè,
nè fenitiyanfè femou kó yewèrè.

¹¹ Ditoò bààtimè tináaàntì,
dinùù mɛ mbaàtì mudii.

¹² Bekótíbè beè mòke meyèmmè,
wèè fòu ke mònte wèè ciì.

¹³ Kuyie nkuù né tú kuù mòke meyèmmè kè kuù
kpeñni,
kuù duò nyitié nkè kuù ciì.

¹⁴ Kù ò nkè kù pònte bè báá na kémaá,
kè kù kpetínné òmòu wèè bo ò kpeté ò í bo.

¹⁵ Kuù ò cónné meniè nkè dèe kpeío,
kè kuù mè fĩ nkè ketenkèe peio.

¹⁶ Kuù mòke muwèrímú ke nò ndemou dòòrìmù,
wèè feti nè wèè fétinne otòu bè bo bemou kuù nòtè
mieke.

¹⁷ Kuù ò beñnè okpààtì kó betũmbè yèmmè,
kè kuù fènni bebeémbè.

¹⁸ Kuù ò cũ mbekpààtibè,
Kè kuù bè dùú ntidaatì kó iwẽĩ.

¹⁹ Kuù duò nkè ikuó niúbè naà ntidaatì,
kuù buò mbekpààtibè bèè kpàtì fiíkú.

²⁰ Kuù ò nte kè bèè do nò ntináaàntì kè bèè tì yĩèke,
bekótíbè bèè do mòke meyèmmè kuù ò mɛ dèite.

²¹ Kuù ò nte kè bèè senkèrì sikpààtibí,
kuù pùò mbekperíbè wèrímú.

²² Kuù ò dennení dibiinnì kperɛ kuwenniku,

dèè do bo dèè dò mbì kè dèe yenní menáà.

²³ Kuù ã̃ déúkunnne dikpààtiyuu kédeè ké dì pònte,
kuù ã̃ duó nkè yebotèe sũũ nképité
kè kùu duó nkè bèe yè pĩrmú.

²⁴ Kuù ã̃ fente bekpààtibè,
kéduó nkè be nháá ndikpáà tɛdɔntè kuce í borè.

²⁵ Kè bè nháá ndibiìnnì mièke ke báá yà kuce,
ke sǒnté kénháá ntinaàyàkémúntì kǒme.

13

Isəbu tǎ́nné tì Sofaa tì sǎké

¹ Tinti timəu n tì yàmu nè n nǎnfè,
n tì kèèmu timəu nè n toò ke tì banté.

² Di yé tì n tì yému múnke,
di í m pǎéte.

³ Muwǎrímú muməu yiè nwe mí n náánnèmè,
n yóó beé nKuyie nku n kpeti.

⁴ Díndi biè di sũũ nsiyáàbìsì nsi,
di tú betàmbè bèè ciinte bèmbè benitibè.

⁵ Kè di pètinke do dò nkáre ke í béi ntimatì,
benitibè na ndi wúó mmecii nyembè mbe.

⁶ N tati tináámbeéntì nti, kénténè ti,
kénténè mesàà ntì yètiní n nùu mièke.

⁷ Di yèmmè dò ndi bo cómmú Kuyie nfǎnkúò nè
siyáàbìsáà?

Di bo nkù kòmmú ke náá nke sóunnáà?

⁸ Di ku nkòmmúmu memmaà?

Di náá nkuù kpéinnáà?

⁹ Kè kù di wènté kù bo nsó ndi wennaà?

Di bo na ké kù souté kéndò ndinititùà?

¹⁰ Kè di kù kòmmú disàrì,
kù í yóó yóu kù bo di potémè.

11 Kuyie nkpeti í duò di kǝmbùàtà?
Kufǝwaa nyí kù ndi bonàà?

12 Di tũũ nke náá nti dò mutápeí mmu n yìkè,
di n tǝnnìnko tì dò ntiyaamatì nti.

13 Cǝkénè bàmbà! Yóunè kè m béi!
Kè tì bo n tuàkení tì n tuàkení!

14 N cǝnnè m buu ndi,
kè n fòmmu bo n nauténtennì ñnkè.

15 Bá kè kù bo n kuə, n yó nku mbeké,
n yóó kù benkemu n yí cààrèmè dèmarè.

16 Dèè pètìnke yó ntú n kó mēcootímè,
ke yé onitiyeiwe í yóó dáátímè kécómmú Kuyie
ndiekù ìkè.

17 Kénténè n náàntì mesàà,
kè n tì ndi wénkùnnè kè tì ta di to.

18 M baati tibeéntì nti,
m mē nyému ke dò mmî yó nnaati.

19 Kè kù dǝ kè n senninè,
n yóó yǝ yúó nwe di mmònnì kékú.

20 Kuyie, n dǝ á n dǝò dè, dè bo dèdérè nde,
kè n na kécómmú a ìkè.

21 Bá nsǝké ke m puotì,
bá nsǝké ke donnìnko n kǝmbùàtì.

22 Dè kó difǝnkúò a né bo na kébéi kè n da tǝnné,
yoo m bái nkàa n cóuté.

23 N cààrìmè bo mēde nè n yetímè?
N náké n càke mù nè n yeté dè?

24 Ba nte kàa m bùtínné
ke n wúó nha dootitǝ?

25 A yó nni mbetimu mí nkufǝkpǝrikàà?
A bo nni nfēmmú mí nkumukpǝrikàà?

26 Dè yǝmē kàa wàri tì n kpéi nkè tì tu titiiti máà,

ke n tounko m bíkémbéntì kó meyei?

²⁷ Dè dòmme kàa táú n naàcèi
ke pakíí n cemmu

ke kaa n naàcèfòtè?

²⁸ N kòntì pààkemu,
iyaabie ãã cáákémè kuyààkù.

14

Onìtì í tú òmàù

¹ Onìtì yie nhonìtì peité wè,
o we í sũ ke né tú pèmpè nkpeye.

² Onìtì dònnè mutepóó nhõõ tite mèmme ke mótóo
bàmbà,

medéè nhõõ yennímè bá mè báá ɔɔte.

³ De kóo nìtì botí nku a bo mpakíímàà?

A bo nwe nyu tibeéntì kè di bekù wenwe nè fónnàà?

⁴ We mbo na kédennení dèè tu desààrè desĩnnè
mieke?

De yiè nyí bo bá omàà.

⁵ A me nkààmèmu o we ke yé o tãàbè bo bèdè,
a ò kèétèmu kumànkù ò í yóó na késénté kù.

⁶ Yí a nònfè kámii kóò yóu kòo wei,
kè dèe yie nkòo yà diwèi otònti ãã yà di ò cɔuté dìi yiè
o yeti.

⁷ Mutie kperɛ wète ke wenninèmu onìtì,
kàa mù kòũ mùu puku,

mù báá pàà yepàà mbo yènnímè.

⁸ Bá kè mu cĩè nkòté ketenkè mieke,

bá kè mu kũnni dò ndi ku mutáá mmieke,

⁹ kè mù kèè menie nkó kbooku mùu wète késentè,
kè mu bakɛɛ siku ditepànni kòmɛ.

10 Kè onìtì yie me nku ò báá nampe,
kòo wemmu kũh́tè a báá yà ò cuó nkè.

11 Dàmèèrì ãã kũũmè,
ikó nhãã kpeímè képáá.

12 Onìtì kperere me ndò nkòò ku ò kumu, íté í bo,
nè ketenkè bo deèmè ò báá ente o nɔ̀ndɔ̀mmú mièke.

13 Kuyie nkàa do bo yie nhá n sɔ̀nne kudɔ̀nkù,
kè nní nsɔ̀ri kàa mièke yàa deènè,
kàa n kéété dimònnì, a yóó dentení dì n kpéí.

14 Kòo nìtì níí do nku kéfoute,
n na mmimmu nh ààrìmè mièke
ke kémmú n kó mɛfíè mbo deèmè kàa nh onèp̀unne.

15 De m̀ònnì kàa yú kè n yie,
a bo nyáá ndì m̀ònnì a bo n yàmè mí nha d́ó wè.

16 Di mmònnì a mè nkàammè n nacèf̀òtè,
de m̀ònnì kraanímu kàa ténke í yó mpakíí n yei.

17 De m̀ònnì kàa cṹ ò yei nkuyòrikù kédootóo,
memme a yóó ùtémè n caàrìmè.

18 Yetãrè mómmɔ̀nye yóó duómu képuɔ̀,
kè dipèrìi tote dicónnì.

19 Menie nhãã p̀òntémè kékoké dipèrì,
menie nhã mpũ̀ ò nke tɔ̀umè mutáá,
mèè botí nku onìtì na mbaa dè dèumè.

20 F́ó ãã ò kòte kòo do sáà ke báá íté,
kàa caàrè o ìkè kóò p̀èè.

21 Bá kè bè sãntí o bí ò bá nyé,
kè bè me nyì sènkèrì ò báá yà.

22 Ò f́èürì omáà kó mɛf́éũtímè mme,
ò kuò nhomáà kó didabònnì ndi.

15

Edifasi nàkémè Isəbu kuce mēdérímè

¹ Kè Edifasi Temaα εì kouu yíé kébéinnè Isəbu ke dò:

² Mecìi nyiè nhõõ sǒntému kápĩētoo tináañtàà?

Ò õõ sǒnté kébéinkomu detetiràà?

³ Ke sǒnté kénnaá ndetetirè kó tináañti ke wanti bèe ò duó nkunaatáà?

Yetannò yèè í yóó ò teennè tìmatàà?

⁴ A í dé Kuyie,

A paànkò benitibè mbe be yèmmè bo mbomè Kuyie mbíékè.

⁵ A náañti benkúmu a tùmè oyeyiwe,

kàa né ti cíí,

⁶ a nùù dii nàá nha cààrèmè, dè í tú mîi me nyē, a náañti tiì da bekùnè.

⁷ Ti yààrì ketiwè bá ntú fǎ nwe?

A do yó mbo kè yetārè mu nyí bo yáába?

⁸ A bá nkǎkémú Kuyie nkó dikotitínni miεke?

A bá nde mpèténí mecìi?

⁹ A yé ñnti kè ti í tì yé?

A banté ñnti kè ti báá na ké tì banté?

¹⁰ Ti miεke tiyùpéti yembè bomu nè bedakótíbè, bèè bie nsūnè a cice kpeye.

¹¹ Yáà a yèmmè dò nha pǎētému Kuyie mmè nda duó nyì tié nyíe,

Ti me nda náá nyì nè yetannò yòònyè?

¹² A miεke peike nè ba?

Dè dòmme kàa ti wetiri inuᵉ?

¹³ Kε tùùtεnè Kuyie,
ke náá mmie mbotí?

¹⁴ Onìtì tu we ke bo nwenni páíí,
Onìtì pεitέ wè bo yĩme kénwetí?

¹⁵ Kuyie nkunku í tá ku tᵉrè,
keĩnkè í ku wenni ke sànnè,

¹⁶ kòo nìtì nàké wèè càke ke í dò nkétᵉᵉnnè,
wèè dᵉᵉri meyei mbè yᵉmmè menie weè né bo
nwennaᵉ?

¹⁷ N yó nda duᵉ nyitié nyì, á ì kènté,
n yóó da náké n yà dè ndε.

¹⁸ Mecii nyembè beè tì nàké,
bè tì cᵉuté be yembè borè kè tì dòmme bè me ntì nàké.

¹⁹ Beè do te dihei bεmáá,
opᵉᵉ mᵉu mu ndo í kᵉᵉre be mieke.

²⁰ De kó itié nyì tu:

Oyeiwe ᵉᵉ í mmᵉke meᵉmpᵉmè o fᵉmmu mumᵉu
mieke,

o kó yewe ò yóó dᵉᵉ yᵉ ᵉ ntú yeyeyε nyε.

²¹ Ò ᵉ nyo tì ᵉ ntú kufᵉwaá nkpeti nti sáá,

ò ᵉ nkari ke í yĩkù ké nyóó daatení kòo kᵉᵉtì ò dᵉᵉté,

²² Ò ténke ᵉᵉ í ntá ke dò nhò bo na kᵉyenténè
dibiinnì,

mudòᵉ muᵉ ᵉ nhò kᵉtìri sáá.

²³ Ò ᵉ nháá nke wanti mudii mmu,

ò yᵉmu ke dò mmu kũũ mmuᵉ ò bà.

²⁴ Meyeñcaàrìmè nè meháàrìmè kè dè duᵉ o
kᵉmbùᵉtì,

ke burínì o kpéi okpàᵉtì ᵉᵉ báátìmè kᵉndoti dihei.

25 Kε yέ ò dännìmè Kuyie nku,
ò dàátí kε wèñté muwèrímú muməu yiè nwe.

26 Ò bunnóo kε bo kũnte Kuyie nku,
kε kǎá nhomáà tidəpìtì ticééti.

27 Kòo ìikè piéké,
kòo ka ěrí mekù.

28 Kòo yó nkati yehékè bè pòntì yè,
sicéí sù í dò nkénhǎ, sù kàri kε bo naá ntidobontì.

29 Dε yiè mbotí ténke báá kparìkè,
o kpàtì báá mǎnte,
o mǎòtì báá sũũ nképité kutenkù.

30 Dε yiè nhò báá na kéyenténè mukũũ nkó dibìnnì,
muhǎá mbo cóúté o bí,
kè Kuyie nnùù kó kuyaakùu ò neinè.

31 Ò tá tì tu detetirè ndε,
ò sou nhomáà ndi,
dè í yóó ò teennè tìmatì,
o cóntimu tu detetirè ndε.

32 Dè yóó daòmu kòo we mú nyí dèè,
bá o bake báá puku.

33 Kòo yote fínyĩ kó yεβε bényè kǎme,
odifè kó mupórimù kǎme.

34 Dε kó fεyanfè ðð naá ntehǎũnte nte,
benitibè bèè cóú ticuuti muhǎá mmuù ðð cóúté be céí.

35 Ò pùó ndeyeyire ndε, kε peité meyei,
ò pùó mmesoummè kó dibii ndi.

16

Isəbu tēhné tì Edifasi

¹ Kè Isəbuu bēi nke dō:

² N kèè ke kèèmu di náá nti kuce mèpéu,
di tú bebáàmbè yeibe mbe diməu memme.

³ De kó tináàntì detetirè kpeti bo məote kumànkàà?
Yáà ònti da yonke kàa n tēnnìnko miè?

⁴ M múnke na nnamu kénnáá ndi náámmè,
kè di do mbo n kó difòtìrì,
n na nnáá m mè ndómè ke éuròo.

⁵ N na nyáúkùnnè di kòntì nè n náàntì.
N sáútìi na n di teennèmu.

⁶ Kè n nàá kuyonku kùù m bo kù í yóó yaate,
kè m me ncíéké kù baa í iti.

⁷ Nte Kuyie nke deu n wērímú,
bèè kó dimàà do nh ərí òmòù ténke í kpaá ke fòù.

⁸ N kũòntì tii nàké n kpéi,
n cĩtoomu kè dè benkú n tùmè oyeiwe.

⁹ Kuyie mmièke kèè ò tã ke tũ,
kù m bètìmu ke cáá nku bènnì.
Kù tu n dootitòù nwe ke n tã fenònfè.

¹⁰ Bè ààte tinùùtì nti ke n wetí,
ke m bemmù, ke n sáá,
ke mbeti ke nfěmmú.

¹¹ Kuyie nkuù m pĩ nke duó mbedap̀nyeiwe,
kuù nhānné beyonkubè nòu mièke.

¹² N do bo diwèi mièke nke kè kù m pònte,
kè kù pĩ n fòní ke bə nke m pèité péité,

ku pie nwetí mí nwe.

¹³ Ku pie nyì tu níéé ké n kónnì,
 ké n tã ke tũ̀d̄ti n ceumbè bá mesémmè í kù bo.
 Kè n nauti yènní ke cóú ketenkè.

¹⁴ Ke n kòurì ke n kòurì yemu,
 ke n fèmmú okpàrinuanti kɔme.

¹⁵ N dáátí kufò̀tò̀nkù nku sáà,
 kè Kuyie nni nna kè n sānni dèè kè n duó mutáá
 mmiéke.

¹⁶ N kómmú ke kómmúmu kè n nuɔ nwũ̀d̄té,
 kè n nɔmpò̀d̄ti cèèke kè n yìkè kəɔrenè mukũ̀.

¹⁷ N nɔu í tɛ́i menitiyĩ,
 m báámmu dò mpáíí nwe.

¹⁸ Fó nketenkè a báá dátínné n yĩ,
 dèmarè báá pénné n dabònnì.

¹⁹ Wèè náá n kpéí nhò bo kéĩnkè nke,
 wèè kpa n kpéí nhò bo tiwetì nti.

²⁰ N népobè n daúmu,
 n kuò nke búó Kuyie nku.

²¹ Wèè nàá n kpéí, wèè ti púté mí nnè ku,
 bè ɔ̀ pútémè onìti nè o népo.

²² Ke yé n we tómmè ke bo deèmu,
 kè n tũ̀ nkuce bè keri kù ke í wĩ̀tiní.

17

Bè yetemè Isəbu koò bəntóo

¹ Kè Isəbuu sɔ̀tè kébéi nke dò:
 N wemmu ténke í yiè séi,
 n we yeè kũ̀pe,
 kufɔ̀ti kuù m bàa.

2 Mudaá nyembè beè n fité,
n yí nɔ nkɛdɔunè be kó yɛsáãmbè.

3 Kuyie, nyietí a yě n càkɛ mù ké n fĩnko,
kè dè í tú fí nhòmòu í bo wèè bo m pate.

4 Fíðè bè m̀ntɛ meyèmmè kè bè í banté,
a báá yóu kè bè n na.

5 Bè yàà bo dɔ̀ò dínáaṅhāntírì marì tu dè:
A yu a népobè kè di yo ndi éí dè,
kàa bí aunè dikònnì.

6 N kpɛɛ naá nfeòṅnifè nfe,
kè bè náaṅtɛ n kpéí nkutenkù,
bè sùu n yìkè nke tinóntõùtì.

7 N nuɔ nténke í wúónnè mesémmè,
n tùoti ìì cĩtiroo medèè ndèumè.

8 Benìtibè bèè wetí bè n yà kè dè bè dimu,
onitisàù ñ n yà kòo miɛke kèè yènní bèè í dé Kuyie.

9 Wèè wetí ò fiúkú teii nwe ò kèrí kùù cɛ miɛke,
wèè wenni kòò yèútí omáà muwēíímú.

10 Díndi biɛ kè di dó di nwĩétiní,
n yí kpaá ke bo yà di miɛke wèè mòke meyèmmè.

11 N we pēnkému,
kè n do dó kédòò tì kũnté dɛndɛ,
n yèmmè do naatinè dè mediè nkè dè pàà.

12 Kè dè bìlɛ n népobè òò dè dè wentému,
kè dè urike bè dò dikũnweñnì.

13 N ténke baa ba?
Kudənkù kuù tu n cĩtètè,
m pité n dóù dibìnnì miɛke nke.

14 N nàkémú n fōti ke yī kuù tu n cice,
ke nàkè yebiè ke yī yeè tu n yō nè n tāũ.

15 N do baa dè kòte ke?

We ndè wùó nténke?

16 N do baa dè deməu nè mí ti tati kufōti nku,
Mí nnè dende ti cuti ketenkè nke.

18

Bididaa nàkémè Isəbu kuce mēdérímè

¹ Kè Suaa èi kou Bididaa nyóó béi nkòo nùù dò:

² Dè yóó nkááké de,
kè di kũnté tináaantì sǒntíke kpeti?

N náánnè ke yé di yē mmù,
ke ti nnáa.

³ Ba nte kè bè ti wúó ntiyèintì?
Dè dòmme kè di ti wúó ntidièntì?

⁴ Fǒ nwèè kǒnnè kemieke,
fǒǒ kpéí bo nte kè benitibèe deè kutenkàà?
A kpéí bo nte kè yetā̀rèe fū̀taà?

⁵ Oyeiwe kó femí̃nfè yóó kúmu,
o dekè kó muhǎ́ǎ nyóó kúmu.

⁶ Kuhǎ́ǎwenniku í yóó nkpaá o fii mieke,
o mí̃nfè yóó kúmu.

⁷ Kòo nké́rí ke tú sǐmmú sǐmmú,
ò toti ke bo dǎ̀dè tì tĩ yóó ò bə.

⁸ O naàcèi sĩ ta ticù̀d̀ti mieke,
o naàcèi sĩ ta kuhǒũ kó dideè mieke.

⁹ Timátì tĩ pǐ nho nacènkénnì,
ticù̀d̀ti kó yedekè yeè ò pǐ.

10 Bè ò bə nkuhəũ nku,
ticùàtì tii dìí o cε.

11 Kukəmbədorí kpeti tii né kéréní tipíùtì timəu,
koò fεmmú fεnfε.

12 Wenwe wèè do kpeńni kè dikònni ò cīrikunnε,
mesémmè μεè kàri o také.

13 Muməmmú muù càáké cááké o kònti,
mukũũ nkóo po weè di o tùòtì.

14 Koò dènnε o cīètè ò do tá tè miεke,
koò fūrí koò kàrinè kukəmbədoróo kóo kpààtì borè.

15 O fii, betəbè bεè yóó dì ta,
bè yóó dì cəu mmuháá* mmu.

16 O cīε nkpeímu de miεke,
kòo fāàtì mətírí o ĩnkè.

17 Òməù ténke í denniní o kpéi nkutenkù,
o yètìrì ténke í yu dihèi.

18 Bè ò téntoo dibiiinni miεke nke,
koò dènnε kutenkù.

19 O kó kuwuə mmieke debire í bo,
deyaàbire í bo,
o cīètè òməù í kpaá fòù.

20 Tii ò tùàkení tii donné diyie yìèní kèè bíékè kəbe
kəmbùàtì,
ke ānné kufəwaa ndiyie taà kèè bíékè kəbe.

21 Oyeyiwe kperε ð mme ndò,
wèè í yé Kuyie nhò òò tí ndentènè.

* 18:15 muhāá: Muhāá mbè nàá mmùù kpéi mmù bεnkú bè òò cəu mmù mmu kéwénkunnε tεcīètè kédeite kusĭnkù wèè do keté ké tè ta ò do təní kù kòo təu məu tè ta.

19

Isəbu tēhné ti Bididaa

¹ Kè Isəbuu bēi nke dè:

² Dè yó nkááké de kè di yóu di bo ncaàrìmè n yèmmè?

Kè di náàntì n kòurì?

³ Kuce mēpéu ndi mie ndi n sǎǎmmè,
di mè nni nféũnko kè ifei í di boà?

⁴ Bá kè n yetému,
de kó meyetímè tu n kǎme mme.

⁵ Kè di mènke dó ké n namu
ké n tou ntináàntì ké n dí nyifei.

⁶ Banténè ke dō Kuyie nkuù n tou ntináàntì
kuù n tanné ku kó ticùàtì mieke.

⁷ Nte mí nke kuò nke tú bè m puotì òmòu me nyí n
cúú,
kè n kuò mbá òmòu í m paàtì.

⁸ Kuù m pìi nkuce bá n yí yà m bo kété dè,
kuù yē ndè m biitoo kè m bá nwúó nkuce.

⁹ Kuù dèite n sǎnni,
kuù òóté n kpààtìpìi.

¹⁰ Kù m bəmmù tipíitì timəu kè n kperε dèè,
kù dèite n tǎkùmè do ìkú dèè ìnkè dènde bè ǝ uutémmè
mutie.

¹¹ Ku mieke keè m peike,
kè kù n wènté ku dootitəu.

¹² Ku ǎǎpòmbè beè kèríní ditĩnni ke n wetí,
ke keuté kuce ke tùòkení m borè,
ke bàté ke n fité.

¹³ Ke n fũũnnè n kəbe,

kè n népobè βεμου ciété ke n yóu.

14 N tebíi n dootóomu,

kè n natitəbè n yè.

15 Bèè ì taànè, nè n kó βεtəmbè benitidaabè nè
benitipòbè bè n wúó nhopòò nwe,

ke n wúó nhokpákparì.

16 Kè n yu n kóo tənti ò ncíéké,

kè dè mbékú nhò bàmmú m mómumu.

17 M pokù ténke í dó n kpeti,

kè n kəbe mómuməmbə m pè.

18 Kè ibí bénni n senku,

kè n yitè ke còmmú ì nni ndaú.

19 Kè ì naá nyisíe bèè do n tá be ìikè,

nè bè ti do naati beè kònté ke n dokùnè.

20 N kəmmè nè m ma n kè dè dàroo n kũò,
tininkóuti ti máà kpáá.

21 N kuónnè mesémmè bé!

Díndi n népobè n kuónnè mesémmè!

Kuyie nkuu nùtè m poté.

22 Yé dè yímè kè di m βeti Kuyie nni mbetimè?

Di me nni nféũ nkè dè í di sànnàà?

23 Kè n do bo na kéwāri n náànti,

n na ntì wāri dipátiri mieke.

24 N na ntùóté dicíe ke kèrí dipèri ìnkè,

ke ti wārinè mmebierime kè ti mbo sáà dipèri ìnkè.

25 N né yému ke dò n kóo donti fòu,

weè tɛ dinùù sanni ketenkè ìnkè.

26 N kənti ti mbo pāāke dii mənni,

n yóó yàmu Kuyie mmómumənkə nè n nənfe.

27 N yóó kù yàmu kumóm̄m̄nku nè n nòn̄fè,
 n yóó kù yàmu f̄è, dè í tú otòu m̄òu,
 nè n yèmmè m̄em̄ou ndi m baamè de kó dimònni kè
 dè nh ɔtí.

28 De m̄ònni di bo yĩ:
 Ba nte kè ti do ò b̄èti?
 De m̄ònni di yóó yàmu n do naatimè.

29 N yé̄mu ke dò nKuyie nyóó di bekénè,
 nè de kp̄éí, ndénè kukp̄à̄riseú,
 ke yé̄ Kuyie nyē̄iti deumèmu.

20

Sofaa nàkémè Isəbu ke yē nhoyeiwe ã̄ yà t̄i c̄onti

¹ Kè Sofaa Naama eì kouu b̄éi nke dò:

² N yentotí ìi te kè n dó k̄ébéi,
 n yĩ̄ke m̄eminním̄è m̄me deè te kè n dó k̄ébéi.

³ A nàké t̄i n yonkemu,
 kè n yóó da t̄énné nè m̄eciì.

⁴ A yé̄mu ke dò nnè ti bomè,
 nè Kuyie nkànnemè on̄t̄i ketenkè ìnkè,

⁵ oyeiwe kó kuyè̄n̄naatí ã̄ í mm̄ònte,
 os̄n̄wè kó diwèi ã̄ m̄ma s̄àn̄pó nwe.

⁶ Bá kòo òkè ke t̄ùðke k̄é̄nkè,
 bá kòo yuu k̄áá nyewetè.

⁷ Ò yóó p̄ē̄t̄é̄mu timút̄i k̄ōm̄e kè d̄ēe deè,
 b̄èè do ò yé̄ kè b̄è mbékú ke tú yé ò k̄òte kè.

8 Ò yóó pēētēmu tidòuntì ãã yīmè bá a bá nyé tì kàtē kē,

Ò yóó yentēmu bè ãã yà dè nè tidòuntì keyènkè de kōme.

9 Fēnònfè fèè do ò wùó nfè ténke báá yà, o kàri ténke báá ò kōũ fēnònfè.

10 Bēcīrībè bo pi o bí, kè ìì bè tēíné ò do fèke bèè kperε.

11 O kòntì do píéké muwērí mú mmu odacīè nkōme, ke né yóó ò wēnnénè kéta kudònkù.

12 Kè meyei mmèè me nnaati o nùù, kòò mè sònne o nándenfè fūḽ.

13 Kòò mè u ke í dó ké mè tūté, ke mè dànnè o dandaakù sáà, kè mè dàri.

14 Mè yóó taroo o pòutì miεke kéceetemu, mè yóó naá mmedautidòmmè mme o miεke.

15 Ò mammú tì kpatì ò bo tì tó, Kuyie mbo duó nkòò wēte ké tì tūténí.

16 Ò yè ndè dò mmedautidòmmè mme, mèè yóó ò kùò.

17 Ò ténke báá yà mecekùò pūḽ ndè kukó nkōme, nè menaamiè mpūḽ ndè ke dò nkukó.

18 Ò òu ke cōnte dè ò báá dè di, ò dòò kupotaá nkēcōnte dè í yó ntú o kperε, ò báá di de kó diwèì mari.

19 Ke yé ò sènkèrìmè bēcīrībè, ke bè sénnínko, ke yùúkú tēcīètè ò í maá tè.

20 Ò do maánko demau ndi ke í diè,

kòò yaa ndè ò báá dè yóu.

21 Ò do ɔ nkòo yà dè, wèe maánkomu,
dɛɛ te kòo wèi í yóó mɔntɛ.

22 Ò yó mbo metuò mmieke nke, kè mesémmèè ò do,
meyei nkó tiyěiti timəu doti weè ñnkè.

23 Ò yóó ndakɛnè o pitiri ndi,
kè Kuyie nkó kemiekkɛ do o ñnkè,
kè cutiní o ñnkè fetaaɛ kɔmɛ mmɛ,
kɛ yóó naá nho kó mudii.

24 Kòò na kéyenténè timátì kó tikpàrisɛuti,
disəwũð kó ipie nho tùàti.

25 Bá kòò fũũté kupie nkùù ta o ñnkè,
kè bè dèite mɛpembii mmèè ta o dinni,
kè kukɔmbòdoróo ò kùə.

26 Dibiiñni diɛrì dii duó o kpéi kɛ bo ò do,
muháá nhòməù í tətinne mù muù yóó ò cəúté,
kécsúténè dèè kpaá kɛ bo o cĩètè miɛkɛ.

27 Kéñnkè dáammu o caàrimè,
kè ketenkè nàké o kpéi,

28 Kuyie mmieke bo ò yè dii yiè o kpàti bo yenté
yenté,
tì bo pɔnté menie ntēmè.

29 Kuyie mbàanè tì oyɛiwe tintì memmɛ.

Ò yóó tiekɛ dèndɛ,
Kuyie ndɛ nhò bàanè.

21

Isəbu tɛñnémè Sofaa koò nàké beyeibe kperɛ yíémmè

1 Kè Isəbuu béi nke dò:

2 Kénténè kékeè,

kè di kèè n tú mù deè yó m bántè.

3 Mmækènè meminnímè ké m pã mefiè kè m béi,

kè m béi nke deè di bo na kéndáú.

4 Benìtìbè mbe n náámmè n kpetaà?

Meminnímè mè nni ndòntémè n naatimu.

5 Wèētènèni m bíékè kè de di di,

kè di mpĩ ndi nò.

6 Nh ɔ̄ wénté tìi n tùðkení kè de n kəkénèmu,

bá m báá na kápĩ m máà.

7 Ba nte kè beyeibe kpaá ke fòù,

ba nte kè bè kòtírí ke wĩēti ke bénkú?

8 Kè be yaàbí ɔ̄ kóténí kè bè nwē nke bo,

kè be kó yepàà mbitírí be nuə mmiēke?

9 Kè be kperε kéri séi bá idebìi í bè bo,

bá Kuyie nkó didùò í bè puotì?

10 Bá dinaadatannì í bo be naadakè miēke,

kè ini puo nke peí bá ì í cuunko?

11 Kè be bí putì yenaàpàà nkōme,

ke yānku siweí kōme?

12 Kè bè diè nke bie ntikùtidùùtì,

nè tikāpenti ke eu itārí ke yānku?

13 Kè bè ɔ̄ mbo metuò mmiēke kè be we yaà deènè,

kè bèe taroo kudənkù dende bàmbà,

bá de í tùðke fenənfē kóo kāmíi.

14 Bembε bèè nàá nKuyie nke tú:

fūte ti borè, ti í wanti kényĩtété a kó ice.

15 We ntu muwērímú muməu yiè nkè ti bo nhò tū?

Ti yóo nhò bàá kécōnte ba?

16 Dε κό βενìtibè yèmmè dò mbè bo na kētuó nnè
βεμάà ndi,

Mí nyie n yí yóó yie mbeyειβε κό itié.

17 Kuyie mmiεκε duò beyειβε mβε sáà?

Kù í bè nyietì be yει sáà?

Βεè míñfè kǎ nsáà?

18 Βεè naà ntimúti sáà kè kuyaakùu bè tóúà?

Βεè ðð yí timúti sáà kè tefòdóntèe bè tùótáà?

19 Díndi με ntúmè Kuyie nhðð poté βεè κό ibí,
kù do dò nke be mproté be mómməmbε kè bèe banté.

20 Oyειwe o mómmuə nweè do dò nkédi mesémmè,
weè dò nkékeè Kuyie mmuwεrímú muməu yì nkó
kemiεκε o kǎntì.

21 Oyειwe kpεti í bonè dè naa yó ndòmmè o cǎtètè,
o tààbè bo tuəke dìi mǎnnì be mǎnku.

22 Yáà dè né dò ntí tì tiémmu Kuyie nkè kùu tì yǎtété?
Kunku kùu baké ku tǔrè keǎnkè.

23 Βεməbè ð ntúmu benitisààbè kekú,
ke kari bàmmùù kè dè bè naati kè bè yàa kúnè.

24 Kè be kpεyə píéké mekùò,
kè be kǔð píéké mεfemμε.

25 Kè betəbè míbo meyeñcaàrìmè miεκε ke yàa kúnè,
bá bè í yǎtété diwèi diyìe marì.

26 Βεməu náke mεmμε bè ðð duóo mutáá mmiεκε
nke,
kè yεbièe bè càáké βεməu.

27 N yému di yèmmè páíi,
n yému di n wúónnè tì.

28 Di tú dìi mǎnnì:

Yé weè kpààtì c̄f̄ètè kòtè kè?
Yé benitiyēibe do bo dīi fii cuó nkè?

29 Di í békú bεεp̄èmbàà?

Yàà bè di náá nkè di í banté bè tu mù?

30 Kè m̄eyei ntù̀̀kení oyēiwe ã̄ yentému,

Kuyie m̄miεε kó tiyē̄iti ã̄ í nhò poté.

31 We nné yóó ò sei nkε d̄ò ò d̄ò̀̀rìmè í wenni?

We nyóó ò yietí o yei?

32 Kòo ku bè ã̄ ò tanné d̄ed̄onnè ndε,

kè bè ò k̄ūnné bè m̄baa o f̄ōti.

33 Bè do ò murímu kε k̄arinè muk̄ūnnímù,

kè benitìbè péu ni o ìkè.

Kè kud̄ankù táá nní nyau o ìnkè,

34 T̄ūnké di m báá nyìi báamm̄i tú detetirè ndε,

di n t̄ēnn̄inko t̄i kó dimàà siyáà̀̀bìsì nsi.

22

Edifasi béimmè kε tú Isɔbu mènke tú oyēiwe

1 Kè Edifasi Tem̄aa èi kou béi nkε d̄ò:

2 Kòo n̄itì wenni d̄è bo d̄ò̀̀ ba Kuyie?

Wèè c̄iì ò c̄iì om̄áà kp̄éi nkε.

3 K̄aa wenni d̄è bo d̄ò̀̀ ba Kuyie nkunku muw̄ērímú
mum̄ou yiè?

K̄aa d̄ò̀̀ri Kuyie ndómè kù bo c̄ōnte ba dε miεε?

4 A wenni kè Kuyie nné da potáà?

A wetí kè kù né nda bek̄unàà?

5 A yei m̄m̄è d̄euté d̄è te,

a caà̀̀rìmè m̄è tonté.

6 A do ɔ̃ s̃nté kéhéímu a kou kperε bá ò í da məkεnè
t̃imatì,

a do ɔ̃ fiete onìtì yààtì kòò còínóò mebii mme.

7 A do í p̃ā mmēniε nsinéyēĩ bo wè,

a do í p̃ā mmudii dikònnì bo wè.

8 A ñùtè t̃εè do pikú muyuo nkàa baké dihei,

a deu m̃è k̃p̃éi ndo te kàa tieke ketenkè.

9 A do betòo bekúpobè be ñou siñummù ndi,

ke f̃éũnko iciribí.

10 D̃εè te kè bè da dí tip̃it̃i tim̃ou timátì,

kè kuf̃owaá nda do ke da d̃éét̃é.

11 Kè d̃ε da udikoo bá a t̃énke í wúó,

kè dib̃iinnì da dàt̃inné mēniε nk̃ōmε.

12 D̃ε í tú Kuyie mbo k̃éĩnkè nke yewetè miεkaà?

Wénté a bo yà siw̃ā d̃étirì ke dòmmè.

13 Kàa né tú Kuyie mbáá na k̃éyà d̃èè d̃òòri,

ke tú kù bo na k̃émboní dib̃iinnì yewetè miεke ke ti
bekénàà?

14 Ke tú yewetè kù k̃ānké kù báá na ké ti yà,

kè kù ñònké tiwetì ĩnkè nke ke firì.

15 A t̃ū ndó kénkraá t̃ū nkuce kótí nku,

m̃eyi nyembè do t̃ū nkàà?

16 Bè p̃éēt̃ému bá bè m̃ònnì mu nyí t̃ùòke,

mēniε nh̃ō p̃ōnténè m̃è botí t̃ec̃t̃èè p̃ū.

17 Bembe bèè do náá nKuyie nke tú: F̃ũte ti borè,

f̃ō mmuw̃érímú mum̃ou yiè nha bo na ké ti d̃òò ba?

18 Kuù m̃ómm̃onku m̃ε ndo bè d̃òò mesàà nkè m̃è
mp̃íéké be c̃éĩ miεke,

Mí nyí yóó yie mbeyibe kó itié.

19 Bèè wetí bè yà beyeibe còú tìl yěiti kè dè bè narikemu,

kè dè pĩ mmudaá nwèè tu onitisàù.

20 Ti dootitòbè bèè do ti kpànnè bè kpáá boà?

Muhãã mmuù còúté be kpàti.

21 Wěte kétaunnè amáà Kuyie nkè dí narike,

a bo yà a wěte ke pètémè metuò.

22 Yie nkécòuté itié nkù da duó nyì,

kéãnné ku náaànti a yèmmè miéke.

23 Kàa wětení muwěrimú mumòu yìè mborè,

ò yóó wěte ké da íimmu,

kè nsà kàa dētinnè a cǐtèè meyei.

24 Útòó a sòò mmutáá mmiéke Ofii kó mesòò nsààmè,

dootóo me kukó nkó yetárè miéke,

25 kè muwěrimú mumòu yìè nní ntú a kó mesòò,

kéntú timátì péitì kó yecúò a kpéí.

26 Kàa mpieti a kó diwèl Kuyie mmuwěrimú mumòu yìè mbo dè,

kàa tũnte a ìikè ké nkù bùó.

27 Kàa ní kù bàntè kè kùu keè,

kàa dòò a kù cànnenè yèè nò yemòu.

28 De mmònni kàa tãáté tì a bo yà ti yiemmé,

kàa ce ntú kuwenniku kòku.

29 De mònni kè wèè sǐnné á nte kòo íi nho yuu,

ke yé Kuyie ndeirimè wèè nùò nsǐ nwè nwe.

30 Kù yóó deetému ocaàrìwè,

A nòu í sǐ mmèè kpéí.

23

Isəbu yemmè dòmmè Kuyie nyí ò dónè tináàntì

¹ Kè Isəbuu béi nke dò:

² N wète ke tùùtenè Kuyie nku ke dó kényíé kébéi,
n yĩkú n nùù kè n dabònnì báá yènní ke yĩkemu.

³ Kè ò do nyé m bo kù yà dè,
kè n do bo na kékəte ku cīètè,

⁴ N na nkù beé n kpeti,
N na nkù tiúté nh u ti.

⁵ N na nkèè kù bo n ténne ti,
kébanté kù m məkənè ti.

⁶ Ku sàà na nni mbààomaà?
Ɔ̀ò, kù yó n kéntému meƆ̀òmmè.

⁷ Kè nní nkù náánnè ke tú onitì wèè wetí,
de m̀nnì kunku n kóo beéntì yó n fīnkomu sáà.

⁸ Kè n kəte diyie yìenì kèè bíékè kù í kè bo,
kè ò kəte diyie taà kè m bá kù yà.

⁹ Kù sàà né bo mpí mmùmamù mmu kubakù youú
bíékè nkaà? Ɔ̀ò,
yàà kù sòri kucànkù bíékàà? N yí na ke kù yà.

¹⁰ Kù me nyému n tū nkùù ce,
kè kù ò yááké n yetìmu páíí mesəə nsààmè kōme.

¹¹ N naàcètè tū nku nacèfòtè nye,
n tū nku kó kuce nku weti weti n yí dauté.

¹² Ku tannò nye n tūmmè,
n dəorìmu ku náàntì yemmè kè dè pèēté n yemmè dó
ti.

¹³ Kè kuù tǎǎté tìmatì òmòu í bo wèè bo kù pàa?

Kù dó tì, kù ɔ̃ tì ndə̀.

¹⁴ Kù yóó də̀mu kù tǎáté ke bo də̀ tì n kpéí
kù wúó nke bo də̀ tì n kpéí tì sūmu.

¹⁵ Dὲ te kè n kǎmbù̀tì duò ku ìkè,
kè ñ totí n yemmè kufɔ̀waá nhɔ̃ kù nni mpǐnnèmu.

¹⁶ Kuyie nkuù dèite n kǎmbù̀,
muwḗrímú mumə̀u yìè nweè donné n kǎmbù̀tì.

¹⁷ Bá nè Kuyie mme nni ndátinnémè dibiinnì n yí
cǐéké.

Keyensà̀kè kù n dàtinné kè kèè í te.

24

*Isəbu náàntì səkémè: Kuyie nhɔ̃ yóumè kè beyeibe
ndə̀ri bè dó tì*

¹ Ba nte kè muwḗrímú mumə̀u yìè nyí tǎáté obeéntì
kó yewe?

Ba nte bèè kù yé kè bè í yau kù yóó bè pùtè yèè we?

² Nte benitìbè ke tuòko betə̀bè pénnè kó yetá̀rè,
ke yuuku iwū̀ɔ ke duò mmucēmmu.

³ Ke ɔ̃ fietè iciribí kó musāmmarímú,
ke ɔ̃ éí dibànnì okúpokù nààfè.

⁴ Nè be kpéí nkòo cǐrì ɔ̃ yóu kuce kédauté dikpáà
kè diheì kó becǐribè tu séú séú.

⁵ Kè bè sǎáténè yesāmmarínnàrè yèè bo tedə̀ntè,
ke ɔ̃ pike yè kécíété dikpáà tedə̀ntè kénwanti mudii
ke bo duó mbe bí.

⁶ Bèè taà dikpáà ke déénte tidiitì,
kè bèè tǔ̀ benitiyonkubè kó yetebe bè tu yè fínyĩ be
yàké yè.

⁷ Bèè ɔ̃ nduó keyènkè detetìrè bá bè í dáátí tiyà̀tì,

bè í məkε tiyààtì κε bo kǎá mmusée.

⁸ Kε yetārè ìnkè kó fetaafè bè niu,
kὲ bè bùúté κε mǎnté̀ bè bo díéké̀ dè κε kpènké̀ yepèrè
borè.

⁹ Bè fèkù bekúpobè bí nyi,
kòo cĩrì í na κε yietí o bànnì bèε fietε o yaàbòrì
dimáà ò do məkὲ dì.

¹⁰ Kὲ beçĩrìbè cèntì be tetìrì bè fèkè mèὲ kpèí mbe
yaàbòrè,
κε του tidiitì kó yebo nè dikònnì.

¹¹ Kὲ beὲ dii odifíè kó yebè mekùò,
κὲ bè duò nkè̀ bè niu fínyĩ kó yebè kὲ sinéyẽ̀ né̀ bè
kòu.

¹² Bèὲ duúnnè mukũũ mbeὲ kó yedabùò òdàátí dihèi
miekè,
bè̀ bè̀ kòutemù kὲ̀ bè̀ kuò nkè békú̀ meteèmmè,
Kuyiè mmè nyí yo bè dabùò.

¹³ Benitiyiὲbè í nǎnnè kuwenniku,
deὲ te kὲ̀ bè̀ í bèi Kuyiè nkó kucè
bè̀ ð̄ í òkèté̀ kucè kuwenniku kòku.

¹⁴ Dè̀ ð̄ nkpaá̀ κὲ uumù kòo nitiyéiwè èntè,
kékuò ocĩrì̀ nè̀ osénnìwè̀.
Kὲ̀ dè̀ bìitè wèè naá̀ nhoyúókù̀.

¹⁵ Wèè dɔuti dɔutinè̀ benitipobè̀ ò̀ ð̄ mbaa dihuri
mǎnnì ndi,

kénnáá̀ nkétú̀ òmòù í yóó̀ n yàmè̀ dòo!
Kòo yètì wèè kǎá̀ nhò ìkè̀.

¹⁶ Kὲ̀ dè̀ bìitè bè̀ mpuò̀ yecàkè̀,
kὲ̀ dè̀ wenté̀ bèὲ taá̀ ticùùtì,
bebbè ð̄́ í nyà̀ kuwenniku.

17 Kè dè bìtè dè né wentému be borè,
 bè manténèmu keyènkè,
 bè ténke í kè m̀̀kenè kufõwaá.

18 Oyeiwe õõ p̄nté mecãã mme kufããkperíkù kõme,
 kòo tenkèe naá nKuyie ncõõ kè,
 ò ténke báá k̄tè kèpaàrè fínyĩ kó detie.

19 Kutayietí nè kuyìnkù dè õõ sũõtoomè timaàntì,
 kud̀̀nkù yóó me ndi beyeibe.

20 Kè be yõbèe bè yè,
 kè bèe naá nyebiè kó mudii sààmù,
 kè benitibè bá ndenniní be kpéí.
 Oyeiwe õõ do mutie kõme mme,
 o d̀̀rìmè yeime kó tiyeti nti memme.

21 Bè do fekù sihãũnsi kperè nde,
 bá bè í d̀̀ri mesàà mbekúpobè.

22 Kuyie nnè ku kó muwèrímú kuù õõ yóu kòo yeiwe
 kó yewe sũũ.

Kuù õõ bè í mbè ténke do í yè dii m̀̀nni ke dò mbè
 bo nfòu.

23 Kuù õõ duó nkè bè mbo bá ke í yĩ̀̀kù,
 ku ǹ̀nfè õõ í nyitè bè kèrí kùu ce ìnkè.

24 Bè níi deukoo dendè bàmbà nkàa bè m̀̀ntóo,
 kè bèe donní dendè bàmbà kékú betòbè kõme,
 ke m̀̀tóo bè õõ senté tidiiti kè tì yĩ̀̀mè.

25 N nàké timómm̀̀nti nti,
 we mbo yĩ n nàké siyáàbìsí,
 we mbo yĩ n nàké tì tu detetirè kpeti?

25

Bididaa nàké tì Isɔbu kucɛ metáámmè

¹ Kè Bididaa Suda eì kouu bée nke dò:

² Kuyie nkpeñnìmu ke duò tikɔmbùòtì,

kuù baké keĩnkè kɔbe,

ke bè duò nkè bè bo kè dè bè naati.

³ Ku kó beħããpòmbè we mbo na ké bè kàa,

ku kó kuwenniku né í mí be we ìnkè?

⁴ Onìtì bo yĩme ke dò ò wetí Kuyie nyiikè,

Onìtì peité wè bo yĩme ke dò ò kpa meyei?

⁵ Otànkù yie me ntú otànkù ke í mí ku iikè,

kè siwãã tu siwãã kè kù í sì wùò nsisààsi.

⁶ Kòo nìtì peité wè wèè né tú dibèù,

onìtì nwèè tu tɛbeutè weè né bo nwennaà?

26

Isɔbu tɛ́hné tì Bididaa

¹ Kè Isɔbuu ò tɛ́hné kòo nùù dò:

² Ɔmmɛ teèmmè ténke né mmɛ a teèmmè ocĩrì?

A teènnè òmmɛ wèè baà nhòu?

³ A mè nnɔmmèmu ke tiè nwèè í mɔke meyèmmè,

benke we a ciimè nè a náàntì miɛke.

⁴ We nni nwe a náánnèmè de kó tináàntì?

Ɔmmɛ yèmmè mmɛ mèè náánní a miɛke?

Kuyie mbakémè kutenkù

⁵ Bɛdɔmbè kòntì aumu be eì bè borè menie nfũò.

⁶ Kuyie mborè kudɔnkù feĩmu,

mukũũ nkó dihei í kù sòrinè.

⁷ Kuyie nkuù pité tiwetì kè tì nùú mmɛmmɛ kubakù
yóu bíékè,

kè kuù nùnnóo ketenkè detetirè.

⁸ Kuù pōũ n̄etaafè yewetè miεke,

m̄enie m̄me nyí ȳonte yewetè kè yè k̄ēté.

⁹ Kuù ã̄ pité tiwetì kék̄áá nku kp̄ààtikàrì, kè yewetèε
dì d̄at̄inné.

¹⁰ Kuù k̄éété d̄am̄éèrì ò yó nfirì dè,

kuù k̄éété dibìinnì nè kuwenniku dè m̄an̄ke dè.

¹¹ Kè Kuyie mp̄éi nk̄é̄inkè,

dè kè dimu kè ke s̄ā̀nk̄εε s̄ā̀ntè.

¹² Ku w̄ērímú muù te kè d̄am̄éèrì s̄ā̀nti,

nè ku cīimmè kù namè d̄am̄éèrì kó mus̄immù.

¹³ Ku nùù kó muyaá mmuù k̄aútóo tiwetì kè ti
wenke.

Nè ku n̄ùtè nte kù yè̀ite yeitemè f̄ewaàyeife.

¹⁴ Ku t̄ōmmú kù p̄ī mmù kó tekéètè nte m̄emme,

ti yo ku t̄ōmmú kù p̄ī mmù kó tin̄aānti s̄ā̀mpó nwe,

kè mù né bo p̄εé m̄etammè m̄ediè

we mbo dáátí k̄ékeè de kó m̄etammè?

27

Isobu s̄ōtémè o ná̄ānti

¹ Kè Isobuu s̄ōté k̄émbekù o k̄peti ke béi nke d̄ò:

² Kuyie mbomu kuù yete kù bo n kónn̄émè,

kunku muw̄ērímú mum̄əu yiè kuù m̄ píε
m̄m̄eȳēn̄caà̀r̄imè.

³ Kè n̄ kp̄áá wei,

kè ku kó muyaá nk̄p̄áá ke yiè nh̄ ã̀nnì.

⁴ N̄ yí kp̄áá ke bo náké tiȳeiti matì,

t̄imatì báá yè̀nnì n nùù t̄i tu siȳá̀b̄isí k̄peti.

⁵ N̄ yí kp̄áá ke bo di duó nkunaatí,

nè m bo kúmè n yí yóó nenni n wetímè.

⁶ N yóó nnáámmu n wetímè,
n yí wēti n fōnkúò.
N yèmmè í m bekùnè tìmatì ìnkè.

⁷ N dootitòu dèe ò dǎò dè ãǎ dǎòmè beyeibe,
tì ãǎ tuǎkení wèe cààrè tì tuǎkení n dootitòu.

⁸ Ōnti bo nkpaá onitiyeiwe baa tì?

Kuyie nkéété diì mǎnni o fòmму kó feyĩfèfè?

⁹ Kè meyeñcaàrìmè ò tǎǎkení diì mǎnni,
kòo kuò nke yu Kuyie nkù bo ò kèntáà?

¹⁰ Dè bo nhò naatinè Kuyie mmuwērímu mumǎu
yiènáà?

Ò bo nkù yu yemǎrè yemǎuà?

¹¹ N yóó di benkemu Kuyie nkó tikpetì mǎmè,
n yí yóó di sǎnne muwērímu mumǎu yiè ndó kédǎò
tì.

¹² Di mómmǎmbe di dè yǎmu,
n né í yé mùu te kè di kpaá ke náá ndetetìrè kpeti.

Beyeibè kperε yíemmu ke me nyí yóó mǎnte

¹³ Nte Kuyie mbàanè tì oyeiwe,
muwērímu mumǎu yiè mbàanè tì oyeiwe tì tú:

¹⁴ Kòò pié ibí kè ì sũũ mudoò muu ãǎ ì kǎnnè,
o yaàbí ãǎ í ndi kénsànnè.

¹⁵ Bèè yenté yenté kè mutenkũũ mbè kùò,
be pobè keté ke báá kari be kũũ.

¹⁶ Kòò mǎòte idiítí kè ì sũũ mmutáá ndòmme
ketenkè,

kè tiyààtì còú còú titátì kǎme.

¹⁷ Wèe dè tìkú kécóú nhosàù wèe yóó tì dàátì,

onìtì wèè wetí weè yóó tieke de kó idiítí.

18 Ò maá tètè cīètè í tú tekpetè,
tè dōnnè difii ndi bè ãã dōò dì kémbaanè kupaku.

19 Ò yóó kú ke tú okpààti nwe,
bè me nyí yóó tì nhò wēnnénè kékūnné
bá kòò ènte ò báá yà dèmarè.

20 Kufōwáá nkuù ò do koò dàtínné menie nhãã
dátínnémè kukó,
kufōwáá nkuù ò tùóté tefòdóntè kōme keyènkè.

21 Kè diyìè yìèní kèè bíékè kó kuyaakù ò tō kédéténè,
kóò uuté o cónni

22 Kè Kuyie nho tãũ ipie mbá mesémmè í kù bo,
kòo cokù ke bo yenténè Kuyie nkó tenòùtè.

23 Kè bè ò wũõti mudaá,
ke wúó nho cīètè ke ti ifontii.

28

Meçiù nkó disòri

1 Timátì péítì kó yebòrè bomu bè tì waà ndè,
kè mesõõ nkó yekàrè bo kè bè mè dèl ke ou,

2 ke dammù timátì ketenkè,
ke ãã pūnné yetárè kédeite disõõwũõ.

3 Bemátìwambè ãã mííté muhãã mmu kéta ketenkè
sòùkè,

kéwammù kífíé ketenkè fũõ,
yetárè yèè bo ke miékoo desòùrè.

4 Bè ãã dammù yefòtè ke cútóomu dedétirè òmòù í yóó
na kétuake dè,
ké nkè nùú nke détirìnè benìtìbè.

5 Ketenkè tidiiti yìèní kèè ìnkè,
 ke miεke né kùti ke kùtimu ke dò mmuhǎǎ nke còuté.
 6 Kèè tenkè miεke kó yetárè miεke yetásààyè bè tu yè
 saffì yè bomu.

Ketenkè miεke kó mutáǎ mmu bè dèimè mesəə.

7 De kó kuce fetúúfè í kù yé,
 ditúsòù í yà de kó kuce.

8 Mukpasǐmmù mùù tá mumáà mù í tǔnne de kó
 kuce.
 Dicìricìrì marì mu nyí kèté de kó kuce.

9 Onìti yie me nhǒǒ nampemu dipèrì,
 kékpéi nditārì kétuəke dì fiíku dè,

10 kékeú yepèrè yefòtè kécútóo,
 dèè kó dimàà tu desààrè onìti nànfè dè yàmu.

11 Weè əǒ kpénné menie kédenneni dèè do sari.

12 Yé onìti bo pété dè meyèmmè?

Meciì nkó dikàrì bore?

13 Onìti í yé me donku mààmè,
 mè keté ke í bo kutenkù kuù mmieke.

14 Difòtìrì cǔmpuri tú: Mè í bo m borè,
 Kè dàméèrì tu: Mè í bo m borè.

15 Bè í mè cèkii nè mesəə nsààmè,
 yoo a cǒnné timàti péítì cidóò ké mè cèètenè.

16 Bá mesəə nsààmè Ofii eì kǒme báá na ké mè ènnenè
 ditásààrì bè tu dì oníkìsì yoo bè tu dì saffì dì báá yè
 bennénè.

17 Mesəə nyoo timàti péítì í mè tùəke,
 bá mesəə nsààmè kó febòòfè bá nsànnè ké mè
 cèètenè.

18 Kè n ténke né báá buónè bè dòòrinè dè mēdèi mbè
tu dè kòdài,

nè ditásààri bè tu di kidisítari,
kàa mòke mēciì dè pēētēmu mēdèi.

19 Etiopii kó yetásààyè bè tu yè tòpási yè báá na ké mè
tùòke,

mēsəə nsààmè móm̄mm̄m̄m̄e í mè tùòke.

20 Bè piēti ònke bíékè mēyèmmè náke?

Mēciì ncīētè borē?

21 Dè borè onitì yie mbáá na ké dè yà,
bá tenòtè tēè pùtì dēīnkè tē báá mè m̀àánè.

22 Difòtìrì cūmpuri nè kudənkù dè nàá nke tú:

Ti kēemu nè ti to bè nàámmè mē kpéi.

23 Kuyie nkuù máà yé mē cīētè kó kuce,
kuù máà yà mè ā dè.

24 Kē yé kuù wùómmè nè ketenkè m̀ankoo,
kè kuù paké dèè kó dimàà bo ketenkè īnkè.

25 Kunku kùù benné kuyaakù kē yé ku kó kucéékù
m̀amè,

kē yé dàméèrì kó mēcūmpume m̀amè.

26 Kuù kèétè fetāafè ikuó fè yó ntū nyì,
kē keuté kuce fetāafè yó mmíi nke yìè dè.

27 Mēmmē kù yàmè mēciì kè mè wenni,
kē yà mē wenniku m̀amè kē mè paaté.

28 Dē m̀ənnì kénáké onitì kē d̀ò:

A bo ndémè Kuyie ndèè tu mēyèmmè,
a bo nyennínèmmè amàà mēyēi ndèè tu mēciì.

29

Isəbu dèmmumè ye we yèè pēētē ye kpéi

1 Kè Isaïbuu sɔɔtɛ kɛmbekù o kpɛti ke tú:

2 We mbo wɛtɛ kɛtɛnnɛní betààbè bèè pɛɛtɛ?
Kuyie ndo m baɔ yèè mɔ̀rè bo yĩme kɛwɛtení?

3 Kuyie nfitírè dɛè do ã̃ nyuo n yuu ïnkè,
kuù do ã̃ nni mmí keyènkè kè n kèrí.

4 N do bo dìi mɔ̀nni n yiè kè dè dòmme,
Kuyie ndo kãnké dìi mɔ̀nni n cĩɛtè.

5 Muwɛrímú mumɔu yiè ndo m bonè dìi mɔ̀nni,
kè n kó bedapàmbè m murímu.

6 N do bonti metuò mmieke nke,
kè odifíè kó mekùò mpiéké n tuò.

7 N do ã̃ nkè n yè ke kòtɛ behɛikènkótíbè kàri dè,
ke waá ndikàri ke kàri.

8 Kè bedapàmbè n yà bè ã̃ nfũ̀tìmu,
kè bedakótíbè ité be kàrè kécómmú.

9 Kè behɛikènkótíbè kũnné bè do náá ntì kɛpi be nò.

10 Kè bekpààtibè kó metamme dòo yúóó,
kè be nóndié ndari.

11 Bèè kèrmú n náaànti bè do ã̃ nni nsántímu,
bèè n yàù kè bè nàá n yetisààri.

12 Osènniwè do ã̃ nkòo kuónkoo nhò dɛɛtɛmu,
dɛciribire dèè í mɔ̀ke oteenti kè n dè teennè.

13 Bèè do ã̃ nyóó kú bè do ã̃ m pãmu mesàà,
n do náríkùnkomu bekúpobè yèmmè.

14 N do dáátí mewetímmè mme diyaàbòrì kɔ̀me,
ke dáátí medò̀rìmè sààmè tiyààti kɔ̀me,
kè mèè tu kuyaàbomboúnkù m bou kù n yuu.

15 Mũ̀ do ã̃ ntú tiyũ̀ɛnti kó inuɔ,
ke tú tihò̀tì kó ità̀àke.

16 Ke tú besénnìbè kóo cice.
Kòo pòò màke tìmatì n ti wèhí nì tò nkéndòmmè.

17 Míi do ɔ̄ kéété beyeibe kó muyèi,
kéfiète ò pĩ ndè ke aaké.

18 N do tú n yóó kú n cīētè nte,
ké nyóó kú kè n we sũũ mmubirimú dòmmè.

19 N cīē n do ta kētuake menie mme,
kè n fāātì níí mantè keyènkè.

20 Bè do ɔ̄ nni nsāntímu sáà,
N wērimú do í deu.

21 N do ɔ̄ nkè n nàá mbè nkémmúmu n tú mù,
kè n yóó bēi, bè dāo yúóó nwe,
kénkémmú n tú mù.

22 N do ɔ̄ nkè m bēi nhòmòu bá n tēnné,
Kè n náahtì mbè taà.

23 Bè do ɔ̄ nni mbaa ti baamè mme fetaafe,
bè ɔ̄ mbaa mēè botí fetaketife.

24 Bè do ɔ̄ yà n wèi kè dēe bè dimu,
bè me nyí nna ke bo sɔukùne n yìikè.

25 Míi do ɔ̄ tāāté ké bè neinè,
ké mīi mbaké,
ké mbo be tīnnì miēke ke tú be kóo kpàtì,
ke báá mbèè yèmmè cààrè.

30

*Isəbu wèhítémè ò do dòmmè, ke né dòmmè di
mmànnì*

¹ Di mmànnì ibí ìi né n daú,
inyi ìi cicebè do í sànnè m bo bè neínnèmmè simó sīi
cēmmù n wũɔ̄.

² Bè keté ke do yóó n dōò ba?

Be wērímú í yó mbo kéməntə.

³ Məsémmè nè dikònnì deè bè poté kè bè məté,
ke áá ntedəntè ke wanti bè bo mankoo mù
tedənkpetè ìnkè dèmarè í dè bo.

⁴ Ke kēĩti sifəkəsi sitekesí yə, ke cáante,
kè itecĩē ntú be kó mudii.

⁵ Bè do bè bətimu,
ke ní mbè bəti ke úú ke dò mbè tu beyóóbè.

⁶ Bè do fòu yekondake miəke nke,
titādèntì miəke nè yepèrè fiè.

⁷ Bè do ð nhoke tifāpèùtì miəke nke ke kuò,
ke kūrì kūrì tifāàtì miəke.

⁸ Bembə bèè do tú isĩntébí kè be yètè í bo,
bè do puotì bè ke bè bəti dihèi.

⁹ Bəmbà mbèe né n diè,
mĩ né naá mbə kó feonnìfè.

¹⁰ Bè m pèmmu ke m bütínné,
kè í yĩēke bè bo n suumè n yìkè tinóntōũtì.

¹¹ Kuyie nkuù tōte n tām̀m̀u ke n dií nyifei,
kè bè dèk̀u n yĩnkè ke í yĩèk̀u.

¹² Bè ité ditĩnnì ndi ke còm̀m̀ú ke m buò nyiwēĩ ke bo
m bə,

bè keù icə nyi ke kəriní m borè ke bo n dəə meysi.

¹³ Bè peri n cə nku,
bè wanti ke bo n kuəmu,
bè keté ke í dó òmə̀u bè teennè.

¹⁴ Bè tènte kuduotí nku, ke uríní yedombire ìnkè
mécāā,
ke kərinè m borè.

15 Kufɔwaa nkuù nh auté ke kaútóo n sãnni kuyaakù
 ɔɔ yĩmè,

kè n wèi pɛ̀ɛ̀tòo diwetiri kɔme.

16 Di mmònni n fòmmu muù paare,

meháarimè kó yewe yeè n sɔ́ńké.

17 Keyènkè mònni kuyonku kuù ɔɔ nni ncáá nke taà
 n kũɔ,

ke n dɔmmù bá nyí mɔke meom̃pùmè.

18 Kuyie mpĩ n yaàbòri ndi nè muwɛ́rimú ke tute,

kè dè cètínné n fòníí.

19 Kuù m bɔ ntisã̀sã̀tì miɛke,

kè n sàáténè mutáá nnè mutápeí.

20 Kuyie, n kuðnnè fɔ́ nwe, a me nyí kém̃mú,

n cómmú a ìikè nke, kàa bùútóo n kpéí.

21 A tiikení n kpéí nke,

a m puotìnè a wɛ́rimú mumɔu ndi.

22 A n tùóténè kuyaakù nku ke tɔ ke kòrinè,

kè kuyaakù m puoti ke n kóommu.

23 N yému ke dò nha n kũntinè mukũũ mborè nde,

timɔu kó dimúnnémáù.

24 N do í fɛ̀ũnko beçĩribè,

beçĩribè do ɔɔ í nkuð nkè m bùútóo.

25 Bèè do bo meháarimè miɛke n do be kuðmmu
 mesémmè,

mesémmè do m bonèmu besénnibè.

26 N do yé ke tú n yóó yà mesàa mme,

ke né yà meyei,

n do yé ke tú kuwenniku kuù kèríní,

ke né yà dè m bìtoomè.

27 N nauti tii kònni ke kónni,
meféũtímè kó yewe yeè n sǎ́nké.

28 M bonè meyeñcaàrìmè mme, diwèi í bo,
kè n kó tináaànti tu didabònni benitibè cuokè.

29 Kè n dabònni te kè n naánnè yekpamaà,
ke neitinè icuo.

30 Kè n kǎmmè sùute ke pekí,
kè n kũḥ binè kukǎntonnìkù.

31 N kùtìdùkù naá mmukũũ nkəku nku,
kè n tārife naá ndidabònni kəfe.

31

Isəbu nàkémè ò í cààrèmè mùmamù

1 N do dǎunnè dinùù ndi n nuə nke dò:
M báá wénté osapàà nkóò yaá.

2 Kuyie nna nni nduó mba keĩnkè?
Muwērímu muməu yiè nna nni mbaanè ba dèè tu n
kó tiyeti?

3 Beyeibe beè ǎǎ yà meyei,
kè becaàribè kó ticǎnti tú meféũtímè.

4 Kuyie nsàà í wúó n kéri kùù cèà?
Kù í kaa n nacèfǎtàà?

5 Kè n do nfòù siyáàbìsì miεε nke,
kè n do kéri mesòummè kó kuce nku,

6 Kuyie nhá m bennè a kó tēbiètè,
a yóó yàmu n yí məkemè meyei mmamè.

7 Kè n naàcètè do nyóu kuce sààkù,
kè n yèmmè do ntũnne n nuə ndómè,
kè mutǎnyeyimu mamù do nsǎũ n nəu,

8 Kè dè do dò mmεmme otəu məu kǎũ m buəti dè,
bèe u n fiíkú dè.

9 Kòo nitipòkù mǎù do yǎ́s n yèmmè,
 kè n do nhòke n népotòù bòrì ke baa o pokù,
 10 Kè n do ndòò mεmmε, m pokù mómmuε nnaá
 mbetəbè kó kudaakù,
 bá wè kòò nhò dòarinè ò dómè.

11 Ke yé dè túmè meyei ndiemè mme,
 bá wèè beénti kòo yé ke dò mmè mǎnnè dikpetíntou.
 12 De kó meyei nna ndò mmuhǎá nké n cóúté kékuε,
 kécóúténè n kperε m mǎke dè demou páíí.

13 Kè n kóo tǎnti mǎù níí do nyí nh ò dǎò
 n dò nkóò dǎò ti kè n ti nhò yetenè,
 14 Kè n do ndòò mebotí kè Kuyie nni nsei n yíme?
 Kè kù ti nni mbekε n kù tǎnné ònti?
 15 Ke yé Kuyie nkuù máà ti dǎòmmè mí nnè be,
 bá wè ti yǎ̀bè pǎutì mieke,
 kuù ti pǎíté ti yǎ̀bè pǎutì mieke.

16 Kòo cǐrì níí do ndó dèmarè kè nh ò mǎntε,
 kòo kúpokù níí do nkuè nkè m bùútóo,
 17 Kè n do ǎǎ nyo n diitì m máà ke báá pǎ deciribire!
 18 Nè m bíkémbénti mieke m pètínke tú iciribí cice
 nwee,
 nè n yènnímè n yǎ pǎutì nti ke pǎnke ntú bekúpobè
 kóo teènti.

19 Kè n do ǎǎ yà osénniwè wèè kpa tiyààtì,
 ocǐrì wèè í mǎke kuyààkù ke daati,
 20 kòò í nni ndəunnè mutǎmmú,
 kè n yí nhò dàtínné kuyààkù ke tònkùnnε o kǎntì.

21 Kè n nǎùtè do yau iciribí ìnkè,

n yé m̀è kpéí nke d̀ò bebeémbè yó n kónné,
 22 Kè n do d̀ò mèbotí m bakùu t̀òte kù tuuténè dè m
 baayuu,

kékééte n kpāncentuku borè.

23 N dému Kuyie nkó tibeénti,

M báá dáátí kécómmú Kuyie nkperíkù ìkè.

24 Kè n do t̀ùóté n yèmmè kéduó mmesəə,

Kè n yèmmè do mbo mesəə nsààmè ìnkè,

25 Kè n do mp̀òtì m m̀əkemè tikp̀àtì mediè,

Kè n do nfũũ n yèmmè n ǹùtè waá ndè ìnkè.

26 Kè n do nyà diyie kó menáà,

kè n do nyà ot̀ankù péimè ke kéri kè dè wenni.

27 Kè dè do nyṹ n yèmmè

kè nní ndò m bo nínkú ké dè d̀au.

28 Kè n do d̀ò mèbotí,

meyei ntó mme m̀è m̀annè dikpetíntou.

Ke yé m b̀utínnémè Kuyie nku kunku kùu bo keìnkè.

29 Kè meyei ndo s̀ń́ké n dootit̀ò kè n yèmmè nnaati,
 kè diwèì ní do n kuà meyei mmèè ò t̀ù̀kení me kpéí.

30 M me nh̄̄ í nyie nke p̄ā n ǹù mèfíè nkè d̀ì bo ò
 b̀onté kus̀nkù,

ke d̀ò wèe kú.

31 Bèè do taà n c̀fètè be mièke we ndo ã̄ yí ò í diè
 nyimaa?

32 Op̀òò do ã̄ í nyié nditowaà,

m b̀òrì do kpeté kénfeímu bep̀ò̀bè kpéí.

33 Kè n do ns̀rì n yei beǹitibè t̀òbè d̀ò̀rimè,

kè m m̀è ẁènǹnko m mièke.

34 N ỳòte m̀è kpéí mbeǹitibè,

ke yĩ̀kù n kəbe bo n senkèrìmè,
 nè de kpéi kè nni mmuti táú táú ke cĩ́éké,

35 We nsàà bo yie nké n kénté,
 n yĩ̀kúmu n nùtè ke dèè,
 muwḗrímú muməu yiè nweè yó n ténne dipátiri n
 dootitə̀u wàri di ke n wátiri.

36 N yó ndi bukúmu,
 N yóó di dǎ̀ dikpà̀atipì̀i ndi kéóké.

37 N yóó ò benkemu n nacèfò̀tè yeməu,
 N yó nké́ri o borè ke yíeo tekpà̀atibite kōme mme.

38 Kè n do nfiète ketenkè n kuuti kè,
 kè n do nkè cəuténè ke yembè,

39 kè n ní do ndi de kó ketenkè peité tì diiti ke í ti
 donté,
 ke yóu kè ke yembèe kúnè dikònni.

40 Kè n dǎ̀ mebotí, kèe peité tisāmpoti,
 kèe ye tipoti kéyóu kè bo peitémè tidiiti.

Isəbu náànti mà̀nku nku memme.

32

Ediu kó tináànti

¹ Edifasi nè Bididaa nè Sofaa kè bèe yóu ke ténke í nnáànnè Isəbu, ke yē ò do wúómmè omáà wèè wetí wènwe. ² Dammu naàmùnkù kou Buusi wèè do peité Badakεedi kòo peité Ediu. Weè Ediu miεεe do peike Isəbu mediè ò yēmmè ò tú wèè wetí kè Kuyie nné ò nìnté. ³ Kòo miεεεe yènnè o népobè betāāti bè í yà mèè kpéi mbè yóó ténne ti Isəbu. Dèè benkú Isəbu naatimè kè Kuyie nyí naati. ⁴ Ediu do kpaá cĩ́ékému

ke mu nyí béinnè Isəbu ke yé o népobè betāāti do ò kòtínèmè. ⁵ Ò yà dìi m̀nnì ke tú o népobè betāāti nò t̀nke í t̀urì kòo miεεε peike mediè.

Ediu nàkémè dèè te kòo d́ ḱb́i

⁶ Kè Buusi naàm̀nk̀ kou Badakεedi bire Ediu béi nke d̀:

N tú debire nde kè díndi tú bedakótíbè,
dèè te kè n ỳte bá n yí dàátí ke bo di benke n kó
meyĩtímè.

⁷ N yèmmè do dò ndi me ntúmè bekótíbè, dī yé di bo
béi ntì
ke yé ndi bie mme nsũũmmè dī m̀ke mecìi.

⁸ Ke yé ba kè muyaá mm̀ù bonè onìti mù ò ciinko,
muwḗrímú muməu yìè nweè mù nhò duó.

⁹ N kòté weè í tú n yé dèè wenni,
a bo nyémè dèè s̀è í boní tikótì borè.

¹⁰ Dèè te kè n tu dí kénté kè m béi,
kèbenke n kó meyĩtímè.

¹¹ N yèmmè do dò ndi yóó náké t̀matì nti,
n do di kémmúmu ke bo keè di yóó yĩ mù,
kè n yà di bo náké t̀i o náàntì ìnkè.

¹² N do di kémmúmu mesàà nke ś ndi kòò m̀ù í na
ke sei nyIsəbu,
ke ś nhò nàá nkè di í t̀enǹinko.

¹³ Di yèmmè bá ndò ndi tú mecìi nyembè,
Kuyie nkuù yóó ò na tináàntì dè í tú onìti.

¹⁴ Isəbu do í náánnè mí nwe,
n yóó ò t̀ènné t̀i yó ncáánnèmu di kpeti.

15 Dè di dimu di í yà di bo ò tḗnné tì,
yeṭannò yeè di dòńté.

16 N do di kémmúmu di me nyí náá,
di me nyí n tḗnnìnko tìmatì.

17 Dè tùðke n kó dimònnì ndi kè m bo béi,
n dó kébenke n kó meyíṣṣítímè mme.

18 M mọ́ke tináaṅtì péu ndi,
dè nh ọ́atímu ke n cókíí m bo béimmè

19 Dè fànnimu mmiεke menaà mmèè bi me kōme,
bè cū́ómè kudəukù kè kù dó képotε.

20 N dò nkébéi mmu kápété muaá nkéwei,
n yóó béimmu kéténné Isəbu tináaṅtì.

21 N yí yóó yote òmòù,
m me nyí yóó duó nhòmòù kunaatí.

22 N keté ke í nọ nke duò nkunaatí,
kè m mè dàò wèè n te ò yóó n túótému bàmbà.

33

Ediu béimmè ke tú Kuyie nhṵṵ caummu onì

1 F́ nyIsəbu kénté kékeè n dó ké béi ntì:

Keè n dó ke dá náké tì timəu.

2 Nh ààtemu n nùù ke deè,
kè n nóndenfè nampú n nùù miεke.

3 Nè meyèmmè memáà ndi n yó nnáámmè,
N dó kénáké n yé dè ndε weti weti.

4 Kuyie nkó muaá mmuù n dàò,
muwḗrímú muməu yiè nkó muaá mmuù te kè n
fòù.

5 Kàa bo na ké n kpénné tináaṅtì,
a báátí kénwā́ké kè ti máúté.

6 Mí nnè f́ nKuyie mborè ti mamu òmòu í p̄ě́tè otòu,
bè ti d̀̀nè mutáá mmu tidé.

7 A tũ mbá nni nyĩ̀k̀k̀ k̀̀a b̀̀t̀̀ duò,
N yí yóó da benke tikpeti.

8 A b́i ntì n tì k̀̀èmu,
a tannò yènní ke tamu n to.

9 K̀̀a tu a wennimu Kuyie nyìk̀̀ ke í m̀̀ke
meyetímè,

ke dò mpáí páí ke í m̀̀ke meyei mmamè.

10 Kuyie nkuu me nyàm̀̀ k̀̀ da sei ntì ìnk̀̀,
ke da wúó nku dootitòu.

11 K̀̀e tàú nha naàc̀̀i timátì,
ke paké a nac̀̀f̀̀t̀̀ yemou a k̀̀rí yè.

12 Isəbu mí m bo da náké k̀̀ ò d̀̀ a cààr̀̀emu d̀̀borè,
a í naati Kuyie ndeumu, oǹ̀t̀̀ í d̀̀ nk̀̀ k̀̀ ǹ̀nninè.

13 D̀̀è d̀̀mmè k̀̀a k̀̀ séí?

We mbo na k̀̀t̀̀enné k̀̀ b̀̀k̀ú tì timou?

14 Kuyie nh̄̄ b́imu me mborime mièke yoo nè
met̄̄mè mièke k̀̀ ti me mbá ndake.

15 K̀̀ ã̄ b́imu nè tidòuntì keyènk̀̀,
benitibè duó dì m̀̀nnì k̀̀ be nuò ncĩ̀k̀, k̀̀ bè yè nke
duó.

16 D̀̀e m̀̀nnì ndi k̀̀ ã̄ benkemè benitibè k̀̀ dó ké bè
benke tì,

k̀̀ bè cau mmesomme.

17 K̀̀ ã̄ ndó k̀̀paannè oǹ̀t̀̀ nwe mut̄̄mmú yeyimu,
k̀̀patenè onitikperì tefentè t̀̀è na nhò p̄.

18 K̀̀ ã̄ ndó k̀̀d̀ d̀̀eténè kuf̄̄ti nku,
k̀̀ente k̀̀ wèe yenténè mukũũ nkó fecièfè.

19 Kuyie nhõõ bonté m̀nni marì onìti mēfēũtímè,
kòò d̀ú ndid̀ú ke bo yṹs nho to nye.

Kè kuyonku ncáá nho k̀nti tim̀u,

20 k̀nte kè wèè pē mmudii mum̀u,

ò do ǹnnè t̀i diiti t̀nke bá nhò naati.

21 Kòo k̀nti m̀té k̀a wènté a báá yà t̀i k̀te kè.

Kòo kṹs yèè do s̀ri kè yèè feité.

22 O naàcètè t̀è nà kuf̀ti b̀nni,

kòò dùnnè kud̀nk̀.

23 Kè dè naati Kuyie ntõnni marì dii nàá nti kpéi

Kuyie mborè di bo yènni Kuyie ntõrè tek̀upítè

(1000) mieke

dii nàá m̀enitibè bè dò nkénd̀ari mè.

24 Kè m̀sém̀m̀e p̀i nkuyie nkè k̀ dò:

D̀eténè we kòò báá ta kuf̀ti.

Kè ku tõnni dò m̀ pètému tidonti o kpéi.

25 Dè m̀nni kòo wète k̀h̀nkè k̀sũũkè k̀enáá
nhobíè,

k̀enáá nhò do c̀nti ke d̀mmè.

26 Dè m̀nni kòò kuõnnè Kuyie nk̀u ò k̀nté,

kòò nk̀ri ku c̀tè nè diwèi ke yé k̀ yóo tũntemè o
kpeti.

27 Kòo ndiè nke nàá m̀enitibè b̀m̀u ke tú:

N cààremu ke yeténè ikuó k̀ m̀ nyi n yietì n yei.

28 K̀ n dontému bá n wènni í tati kud̀nk̀, kè n
kpaá f̀òu ke wúó nkuwenniku.

29 Kuyie mp̀i mmuù t̀mmú onìti kpéi,

ke k̀nni kuce m̀démè m̀tããti dè b̀k̀ú mè.

30 Kè dè bo yie nkè k̀u ò dènneni kuf̀ti,

kòo wète k̀yà b̀f̀òubè wúó nk̀u wenniku.

31 Isəbu kénté kékeè n tú mù,
yí só kè m̀ béi.

32 Kàa màke tìmatì ke bo béi nhá béi,
n dómù ke da duó nkunaaatí.

33 Kàa me nyí màke tìmatì á nni nkémmú,
a yí só kè n dá benke mecii.

34

Ediu sàkémè ke sei nyIsəbu

1 Kè Ediu baa nsàké o náaàntì ke béi nke d̀:

2 Díndi mecii nyembè keè n túmu,
díndi bèè màke meyèmmè kénténè n náaàntì.

3 Ditoò bàatimè tináaàntì,
dinùù me mbaatì mudii kó kunaaatí.

4 Yóunè kè ti bate d̀èè s̀é,
yóunè kè ti wammú d̀èè wenni.

5 Isəbu me ntu wenwe wennimu,
kè Kuyie nkuù d́ kóò nìnté.

6 Ò tu bá nè ò me ndòòrì m̀è d̀èè s̀é, Kuyie nhò wùó
nsiyáábìsì yìè nwe.

Koò poté koò k̀ute ò me nyí cààrè m̀mamù.

7 We mbo d̀emarè ke d̀onnè Isəbu?
Wèè náà nhò d́mè ke í ỳèkù?

8 Wenwe wèè dàpúnè meyei ndòòrìbè?
Ke neitinè benitiyonkubè?

9 Ke náà nke tú ò bo ntaunnè m̀è Kuyie ndè tu detetìrè
ndè,

dè í màke mucóntimu mamù.

10 Díndi bèè màke meyèmmè kénténè n tú mù:
Kuyie nyí tú kùù d̀rì,

muwērímú muməu yiè nyí tú wèè dəðrìmè í síé.

11 Kù yietì benìtìbè be dəðrìmè dòmme mme,
kù bè fəku be dəðrìmè dòmme mme.

12 Kuyie nyí tú kùu dəri bìtì,
muwērímú muməu yiè ntũ ntimóm̄m̄nti nti.

13 Òm̄u weè í yē nKuyie nni mbaké kutenkù,
òm̄u weè í kù bannε kutenkù.

14 Kè dè dò nKuyie ndo dake ku máa kpréi nke,
kè kù dèite ku yaá nnè ku wemmu.

15 Dèè kó dimàà wei dè na nkumu dimònni dimáà,
onitì na nwètemu mutáá mmiεε.

16 Isaïbu kàa màke meyèmmè kénté n tú mù,
keè n náàntì.

17 Wèè í tũ ntimóm̄m̄nti ò bo na kébaatáà?
A bo na kései nwèè wetí ke tú o kperàà?

18 Kuù máa ò náké okpààti ke dò ò tu oyeyiwe,
kénáké sikpààtibí ke dò sì tu benitikòbè.

19 Kuyie nkunku í kommu sikpààtibí,
kù òó í nwúó nhokpààti kè dè pēēté fedawanfē,
ke yé kuù bè dòòmè bəm̄u.

20 Bè òó kúmu dimònni dimáà keyènkè cuokè,
Kuyie nkuù òó bè poté ké bè mèèrè kè bèe kú.
Kù òó í mpoté okperì nè muwērímú ke né ò kùə.

21 Kuyie nwúóm̄mu benìtìbè bəm̄u dəðrìmè,
kù yēmu bè kèrí ì ce im̄u.

22 Dibìnni dierì marì í bo yoo keyensòùkè
meyei ndəðrìbè bo səri dè.

23 Dè í békú Kuyie nkù bo wénnímè onitì kè dèe
m̄nte,
kè kù né na kóò bekénè.

24 Kuyie nhõõ í mpaaté bekperíbè ke né na ké bè pònte,

kékanne betəbè be f̣tè.

25 Kù yému be tōmmú muməu ke yóó bè kpéi, ké bè pònte keyènkè kemáà.

26 Kù bè puotì benitiyibe kōme mme, kupiiti ìkè.

27 Bè kù bùtinné mēè kpéi nke ke ténke í dó ké nkù tū, bè í yie nke bo banté ku kó itié mmaì.

28 Bèè duó nkè bec̣rìbè dabùò ndèkù ku borè, kù kèèmu besénnìbè kuðmmè.

29 Kè kù dò nkáré we mbo kù sei?

Kè kù sònnē kumáà we mbo kù yà?

Kù me ndàkemu yebotè nè benitìbè de kpéi.

30 Kuyie nyí dó beniticiìmbè bo mbakémè bè yàà bo naá ndidìntàri kébə nkubotí.

31 Kè dè dò nde yiè mbo náké Kuyie nke dò: n yiemmu n yetímè n ténke báá dᵛᵛ meyei.

32 N cààrè dè kè mu nyí yé,

α dè nni mbenke n ténke báá dè yié.

33 A yèmmè dò nkuù ò potáà?

A í mè nyiemme kù tãáté tì,

f̣ᵛᵛ mè nyémè kù dò nkédᵛᵛ tì,

α tū nnáké tì.

34 Bèè mðke meyèmmè bè yóó béimmu, mecìi nyembè bèè n kèrímú bè bo yí:

35 Isəbu í yé ò tu mù,

o náàntì í mðke tì co kèè bíékè.

36 Isəbu náàntì me ndònnè beyeibe kpeti nti.

Məbennímè nsəké koò tùðkùní.
³⁷ Ò səkému ke dəkε caàri ke kéri,
 ò í yie nke bo banté o caàrìmè,
 ke sũũnko tináaṅtì ke sáá nKuyie.

35

Isəbu í məkε tináaṅsààtì matì ò bo béi ntì

¹ Kε Ediu baa nsəké o náaṅtì ke béi nke dò:

² A yèmmè dò nha naatimu nyáà ba
 a tú dùi m̀nnì a wenni Kuyie nyìkè?

³ A náá ndì m̀nnì ke tú kàa d̀̀̀ri meyei nKuyie
 nkpeti í bo?

Kàa yóu meyei nkù báá c̀ntε m̀mamù?

⁴ Mí m bo tì nda t́nné,
 n yóó tì ndi wənnému f́ nnè a népobè.

⁵ B́úté keĩnkè ḱyà,
 wénté tiwetì ḱyà tì da díetirinèmə.

⁶ Kàa d̀̀̀ri meyei ndè kàá mba Kuyie?
 Kàa caàrìmè dó m̀ε sũũ ndè bo kù d̀̀̀ ba?

⁷ Kàa wetì dè duò mba Kuyie?
 Kù bo cəuté ba a ǹ̀tè miεε?

⁸ Kàa d̀̀̀ri a caàri a nitit̀̀u nwe wèè da d̀̀̀nnè,
 kàa wetì dè teénnè a nitit̀̀u nwe.

⁹ Kε benitiyεibe sũũ mbè ɔ mbè kuənnèmu,
 kε bεdiεbè d̀̀̀ri bè ɔ mbè kuənnèmu ke békú
 meteèmmè.

¹⁰ Òm̀̀u me mbáá yí: Yé Kuyie nkùù n d̀̀̀ kù borè?
 Kunku kùù ti duò nyiyie nkeyènkè.

¹¹ Kunku kùù ti duó mmeciì nkè mè p̀̀̀tè
 tiwanwantì k̀me,

kunku kùù ti ànné meyèmmè kè mè pēēté sinɔ mòke mè.

12 Bè né kuòmmu, kù me nyí bè còú, benitiyeyibe kó sifeí kpéí.

13 Bè kuò ndetètìrè nde Kuyie mbáá bè kènté, muwērímú mumɔu yiè nyí dake be kpeti.

14 A mè nyèmmè a í kù wùómmu, kù yému a kpeti á nkù kèmmú.

15 A me nyèmmè ku mièke òó í mpèike onitì, kù keté ke í dake onitì kó mecaàrìmè kpéí.

16 Isɔbu a sònté ke náánkomu, a yeimmu deè te kàa sũũnko tináàntì.

36

Ediu nàkémè Kuyie ntièmmè benitibè

1 Kè Ediu baa nsáké o náàntì ke béi nke dò:

2 Isɔbu nkpaá kèmmú kè n tì nda wénkũnne, tináàntì kpaá bomu Kuyie ndó n da náké tì.

3 N yíétímè yóó tuòke dè í tòké, n dó kéduó nwèè n dòò wènwè kunaatí.

4 N náá ntimómmɔnti nti n yí sóú, meyíétímè móm̃m̃m̃me yiè nweè tùòkení.

5 Kuyie nkpeñ̀nìmu kù í yetírí òmòù, kè kù béi ntì tinti.

6 Kù òó í nyóu oyeyiwe kòo nfòù, kuù ò nkómmú osénnìwè.

7 Kù òó í ndétìnne ku nònfè bèè wetí be ìnkè, kuù bè kànnìnko yekpààtikàrè, kè bè yè kàrì sáà,

kè tɛfentè né bè pĩ.

⁸ Kè bè bè tàú mmɛfĩmmɛ,
kè bè ààrì mɛdiè.

⁹ Kù bè bɛnkú bɛ caàrìmè mmɛ,
nè bè yetírímè ku kpɛti kɛ ǎǎ sifeí.

¹⁰ Kù bè caúmmu kɛ tú bèɛ kénté ku tié,
kɛ bè nàà nkɛ tú bèɛ yóu mɛyɛi mmudòàrìmù.

¹¹ Kè bè kènté kɛ yie nku kpɛti,
bèɛ deè bɛ wɛ nè diwèi,
kèntúó nkédeènè bɛ bie.

¹² Kè bè mɛ nyí yie nkɛ kènté mudoò mùù bè doti,
kè bè bo kú bè í banté mɛè kpéí.

¹³ Bɛnitiyibɛ biɛ miɛkɛ ð mpéimu Kuyie,
bè mɛ nhõ í nkù kuónnè kù bè poté diì mǎnni.

¹⁴ Dɛ yembè ðð kú bɛ bénti nti,
bè ð ndəuti dəutinè bɛtəbè mbɛ kékũnté bɛ fòmму.

¹⁵ Kuyie nhõ yóu kè mɛfǔtímèɛ tǔakɛní ku kəbɛ
kè kù bo bè duó nyitié nyi,

kù ðð yóu kè bèɛ fǔtí kɛ bo kù kèntému.

¹⁶ Kù dó kɛ da dennɛ mɛsém̄mè miɛkɛ nkɛ,
kɛ da tanné mɛtuò mmiɛkɛ,
kàa nyo ndɛsààrè.

¹⁷ Kàa yèmmè mɛ ndònnè bɛyɛibɛ kōmɛ,
tibeénti doti a ñnkè nkɛ.

¹⁸ Kɛmiɛkɛ báá da souté kàa sǎá nKuyie,
ticuuti bá nte kàa dauté.

¹⁹ A dabònni diì í yó nte kàa yè mɛsém̄mè miɛkɛ,
bá kàa dó a kuónnè a wɛrímú muməu.

²⁰ A bá mbaa keyènkè bo tǔakɛnímè kécíɛ mbenitibè.

²¹ A ndakɛ kɛ báá yie nkétũnnɛ mɛyɛi nkó kucɛ,
kɛ yé deè temè kàa ta mɛsém̄mè miɛkɛ.

Kuyie mbakémè demou

22 Kuyie ndeumu ke kpeñni,
we mbo na kéduó nyitié nkù duò nyi?

23 We nkù benkú kù dò nkédòòmè?
Ke bo na ke kù nàké ke dò: A yetému?

24 Benitibè bemou ku nsántí ku tōmmú kprí,
fó mmúnke, a nyé ké nkù sāntí.

25 Benitibè bemou mù yàmu,
medétimè mme bè mù wùónnímè.

26 Kuyie ndeumu ke mènke deu,
ku bie nyí dò nkaa nkédeè.

27 Kuù òó yǔś mmenie nkédee nkeĩnkè,
kè dèe dòò yewetè kè fetaafe ni.

28 Kè yewetèe fè cǔñní,
kè fè nniu benitibè bemou ïnkè.

29 We mbo na kébanté yewetè cèntimè?

We nyé fetaafe dabònni dòmmè tiwetì mieke?

30 Kuyie kuù òó mííté kuwenniku tiwetì mieke,
kè dàméèrì ndo nsǎũ.

31 Kù piú yebotè nè fetaafe nfe,
ke yè duò ntidiiti mediè.

32 Kù pikù fetapíèfè nfe ku nòutè mieke,
ke fè bōmmù kù fè dónè wè.

33 Fetaafe dabònni dii òó benke Kuyie ntòónnímè,
ke iwũś mómmənyi nyé kù duunnímè.

37

1 De kó fetadiefe donné n kōmbùòtì nti,
kè n dinni au ke dó kétōte.

2 Kénténè, di bo keè Kuyie mpéúmè metammè,

di bo keè fepíèfè fèè yìèní Kuyie nnùù.

³ De kó fepíèfè cèntemù ke fité tiwètì timəu,
ke tùðke itemmànkè iməu mièkè.

⁴ Kè ti kèè Kuyie ntammè ùùtimè,
ke péu metankperímè,
kè itapíe dàátì tipíìtì timəu.

⁵ Kuyie nhǎǎ pèe mmetankperímè mme,
kè mutǎndiemùu dǎǎ,
ku tǎmmú ti báá na ké mù banté.

⁶ Kuù ǎǎ péi nfetaafè mátárè ke dǎ: Donè ketenkè,
kénáké fetaafè ke dǎ: Ni mekperímè.

⁷ Kè benìtìbè tǎmmúu cómmú,
kè dèe yie nkè benìtìbèe banté ku tǎmmú.

⁸ Kè tiwanwantìi taá ti sǎrè kedúú
títǎdèntì mièkè.

⁹ Kuù ǎǎ ínní kuyaakperíkù kubakù cǎnku bíékè,
kéduú nkè muséé nyènní kubakù yóú bíékè.

¹⁰ Kuyie nkuù ǎǎ fuute kè menie mpííté ditǎrì kǎme,
kékpenke kénaánnè timátì.

¹¹ Kuù ǎǎ píe mmenie nyewetè kéduú nkè yèe cíété
kémímí ntipíìtì timəu.

¹² Ke keroo ke wíétiní ke dǎǎri kù dómè
kù yè nyè nhǎmmè kutenkù kuməu mièkè.

¹³ Kù ǎǎ yè tǎnní mǎnnì marì ke bo yǎǎ mbenìtìbè to
nye,
yoo kùu bè dǎǎ mesàà.

¹⁴ Isəbu kénté kékeè!
Yí só kéwénté Kuyie ndǎǎri tì diètì.

¹⁵ A yé Kuyie nni yewetè mèè botáà?

A yé kù ã̃ yĩme kè yewetèe míítáà?

¹⁶ A yé yewetè nùú mèè botí keĩnkàà?
Meciì ndiemè yiè nweè mè dǎ̀.

¹⁷ Kubakù cǎnku kó kuyaakù ã̃ cómmú, kè ketenkèe
tonkè,

kè f̃́ nwèè kó tiyààtì tònkè kè kuyiinkù da p̃́.

¹⁸ A bo na kèpitè tiwetì kù dǎ̀mè kè tì kpeñnì ke dǎ̀
ntewéitè,
ke dǎ̀ ntimáti bè yiè ntì ke utáà?

¹⁹ A né n náké ti dǎ̀ nké kù nàké tì,
tì í dǎ̀ nkéna kénáké tìmatì,
dè ti dǎ̀ mbì nwe.

²⁰ M bo na kécau nKuyie n dǎ̀mè kébéinaà?
N dǎ̀mmu ké kù nàké kè ku nyéà?

²¹ Ómǎ̀ ã̃ í nyà diyìè yewetè dǎ̀ dàátí dǎ̀ mǎ̀nnì,
kè dè nyóó yíé kè kuyaakù yè kàútóó kè bèè di yà.

²² Kuwenniku yièní kubakù yóú bíékè nke,
kè ku kó kumietoo fité Kuyie nke duò tikǎ̀mbùòtì.

²³ Muwḗrímú mumǎ̀u yiè ntu Kuyie nti báá na ké kù
nìnte,

kù deumu ke kpeñnì kè ku beèntì siè,

kù me nhǎ̀ ì nfěũ nwèè wetí,

kù bekù sei nwe.

²⁴ Dèè te kǎ̀o nìtì dǎ̀ nké nkù dé,
ku kpetì í bonè bèè yèmmè dǎ̀ mbè wetí.

38

Kuyie mbǎ̀nté dǎ̀ tancĩnni Isəbu

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyúní Isəbu kuyaakperíkù
mièke kóò beke ke dǎ̀:

2 Wenninwe de yiè nwèè dó kédinne n yèmmè,
nè tináaàntì detetirè kpeti?

3 Pĩ nhamáà onitidòù f́,
n yóó da beke tináaàntì nti kàa tì nni ntěnné.

Kuyie nkuù baké keĩnkè nè ketenkè

4 Mí nKuyie n do yóó pííté ketenkè kàa bore?
Kàa cii nkè tùòke kàa yé a b́i.

5 We ndò ke benné, a ò yéà?
We ndo d́ú nkuhşũ ké kè benné?

6 Yesāñkè yèè kè cùó yè còrmú ba nyĩnkè?
We ndóu nke pũũ kó ditári ketirì?

7 Sikũwentéwǎǎ do diè ndii m̀nni ditĩnni,
diwèi do bo dii m̀nni Kuyie ntōrè kè yè iú.

8 We nkpetínné dàméèrì kó yecàkè?
O nie ndo puùní dii m̀nni de miekení nè
muwěrimú?

9 N yóó dátínné dii m̀nni dàméèrì tiwetì tiyààti
kōme,
kè yewetè ntú o kó teyaàbòtè.

10 N yóó cónné dii m̀nni dàméèrì ke bo ò kèété
kumàнку,
kékpetínné dicàù kápáá.

11 Kóò nàké kè ò d̀: A n keriní ke kǎǎku die nha báá
sénté.
A ní yó nkááké die òde kàa néfĩnfirè wěrimúu deè.

12 Nè a bomè a mu nnàké dikũnweh̀ni ke tú:
Wentáà?

Yáà a benné diyie di bo yènni dii bòrì?

13 F́òò şş duó nkè dèe wenkení kutemmàнку
ke kpéété beyeibe be sòràà?

14 Fṣṣ ̄ nte kè ketenkè wũṣkùu feité
 kéceete μεδ̄rìmè tibanyààtì kōmaà?
 15 Kè beyeibeε paà be kó kuwenniku
 kubakù kùù do yuo kè kùu kèétáà?

16 A ta dàméèrì ke tùḁke o fũḁ de miεke
 ke cè nke ta dàméèrì bintuotàà?
 17 Bè mu nda benke mukũũ nhèi kó yebòràà?
 A mu nyà kudənkù kó yecàkàà?
 18 A na ke yé kutenkù duó ke mamàà?
 Kàa de yé a n náké kè n yà.

19 ʒnkuce kərìnè kuwenniku èi?
 Dibìnnì ciε kó kuce borε?
 20 Kè bè tu a dè yùní a bo yà de cīètàà?
 A bo banté de èi kó kuceà?
 21 A dò nké ndè yému,
 ke yé a do bomèmu de mən̄nì,
 kàa we sũũ nke í dò nkékaa nkédeè.

22 A tùḁke mupãã mboomu kó diheìà?
 A yà fetaafe mátárè kó dikàrì yè boràà?
 23 A yé n dè dḁḁ ke d̄əu ndè meyei nkó diyie kpéínàà?
 N dè d̄əú ndè mudoò nè yekpàrè de kpéínàà?
 24 A yé kuwenniku ṣṣ yènní dè képité kutenkàà?
 Diyie yìèní kèè bíékè, kuyaaakù iitiní dè ke fuu
 kutenkàà?

25 We nkpeté fetaafe yenébòrè?
 Kè we nhänné kuce fetapíèfè tũ nkù?
 26 We nhṣṣ duó nkè fèè ni ketenkè òmòu í bo kè?
 We nhṣ nte kè fèè ni fekpáfè òmòu í ã dè?
 27 We nhṣṣ yĩ fèè cũũnní menie dikpàà,

tɛdɔntɛ dàmɛ̀ɛ̀rì í borɛ
kɛntɛ kɛ timusũũtì yɛ̀nní?

28 Fɛtaafɛ̀ m̀̀kɛ fɛ̀ c̀̀caà?

We nné pɛ́i timaàntì?

29 We mpùó nke pɛitɛ̀ fɛtaafɛ̀ mátárɛ̀?

Mupãã nkóò yɔ̀ tú we?

30 Muséé nhõõ pĩ mmɛniɛ nkɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpenkɛmu kɛ naá

nditári,

kɛ̀ mɛniɛ nyĩnkɛ̀ɛ̀ naá nkupèrikù.

31 Siwãã kó tenúntɛ̀ sì nùú ntɛ̀ tu ãntɛ̀?

A bo na kɛ́pítɛ̀ kuhõũ kùú sì piítáà?

32 F́óò ã̃ dennɛní kutennakú tiwɛtáà?

F́óò dennɛní mukorimu nè mudàkàà?

33 A yé ikuó ìì bo kɛĩnkàà?

F́óò te kɛ̀ ì pĩ nyi tãmmú kɛtenkàà?

34 Kàa bɛ́i a tammɛ̀ɛ̀ tuɔkɛ̀ tiwɛtì,

kɛ̀ mɛniɛ ncútɛ́nì kɛ̀ da dátínnáà?

35 Kàa pɛ́i fɛtapíɛ̀fɛ̀ fɛ̀ɛ̀ kɛà?

Kàa fɛ̀ yu fɛ̀ɛ̀ yie nkè d̀̀ nte mìnáà?

36 We nhõõ náké kucáduonku kukó ntamè mɛniɛ?

We nhõõ náké kukodaakù dè wentémɛ̀?

37 We mbo na nè o kó mɛciù nkékaa nyɛwɛtɛ̀?

We mbo na kɛ́bíinnì kɛĩnkɛ̀ kó sicèɛ̀?

38 Kutããyukú ã̃ yĩmɛ̀ kɛ́wɛ̀tɛ̀ kɛ́naá nkɛtenkɛ̀?

Yɛdombiɛ nhõõ yĩmɛ̀ kɛ́wɛ̀tɛ̀ kɛ́tau?

Kuyie nkuù baké dèè wéi demou

39 F́óò ã̃ duó nkucìrìcìrìyõkù kù bo dimàà?

F́óò piú icìrìcìrìbìá?

40 Ì ã nkpaá okè dìì m̀̀nnì titãdɛ̀ntì,

ì kpaá sɔ̀rì dìì m̀̀nnì yɛfãpiè miɛkɛ̀.

41 We nh̄õõ waá ndikākābii mudii?
 Di bí ð n kuðnnè dīi m̀nni mí nKuyie
 ke áá nke m̀nté mudii?

39

1 A yé sitābó péi dīi m̀nnàà?
 Siyóó ð nkuðnnè kupéit́yonku kàa yéà?

2 Sì ðõ púó kém̄m̄ke betā̀bè bède?

A yé si peité m̀nnàà?

3 Sì ð nkũũ dīi m̀nni ke bo peité si bí,
 kéom̄pènè kupéit́yonku.

4 Sìi bí ðõ kóté kékpenke ḱité mucèmmu,
 ke déte ke ténke báá w̄etení diyie marì bitì si yòbè
 borè.

5 We mpité dikpáà kó musāmmarímú ke fīnko?

We ñt̄te disāmmarínnanni kó kuhõũ?

6 M̄i dī duó ndikpáà ted̄ntè kè dī bo mbo,
 dī kó diārì tu met̄t̄ nkó ketenkè.

7 Di kpeti í bonè diheì kó kutoweku,
 oc̄nti í kpaá ke bo di péi.

8 Dī firì yetārè ñnkè nke ke waà mmudii,
 dī dó dè tu timusũũtì.

9 Fehā̀tìnààfè bo yie nkàa fè p̄ínnè mutōmmáà?

Fè bo yie nkéwenté dinaadieà?

10 A bo pítinné fehā̀tìnààfè kuhõũ kè dò fèe duaà?

Fè bo nderi dikā̀ ke da tũ nke duò ipēnaà?

11 A bo yí fe w̄erímú deu ké n fè t̄áà?

A bo yie nké fè duó nha tōmmáà?

12 A bo ntá ke dò nfè bo k̄ate kéw̄etenáà?

A bo fè toū ntidiitì ke dò fèe ti kpēnnáà?

13 Fecònfè fètì p̄ntimù í yòu,

kè fε fètì m̀̀ke ticìtì ỳ̀ontì m̀̀sàà.

14 F̀̀è né ò nk̀̀è f̀̀è d̀̀ú nfe ỳ̀è mmubirímú miεke f̀̀è p̀̀ὲt̀̀ému,

k̀̀è ỳ̀è nduó d̀̀endε mubirímú tonnìmu miεke.

15 F̀̀è keté ke bá nyé ke dò nhonitì bo na ké ỳ̀è nà,
yoo kuwanwankù makùu ỳ̀è p̀̀əmmu.

16 F̀̀è ̀̀s̀̀ í ndake fε bí kpéí,

d̀̀è keté ke bá ndò nfè̀ è te.

F̀̀è ̀̀s̀̀ í nyĩ̀̀k̀̀ù f̀̀è bo ̀̀um̀̀è detetirè.

17 Mí nKuyie n yí f̀̀è p̀̀ā m̀̀ciì,

n yí f̀̀è duó m̀̀eyèmmè.

18 K̀̀è f̀̀è m̀̀ε nyit́́ε ke coké,

f̀̀è bá mboti o s̀̀āndè̀̀t̀̀i nè o s̀̀ānt̀̀ε bε kpɛti.

19 F̀̀s̀̀è duó ntes̀̀ānt̀̀ε muw̄́rímú

ke d̀̀atinné te f̀̀oníí dibùà?

20 F̀̀s̀̀è te k̀̀è t̀̀è ̀̀s̀̀ puu dicádónni k̀̀maà?

F̀̀s̀̀è te k̀̀è te dabònni ỳ̀è ke duò tik̄́m̀̀b̀̀ù̀t̀̀àà?

21 T̀̀è ̀̀s̀̀ poté yet̀̀arè kubiriku k̀̀è diwèi ntè bomu te
w̄́rímú kpéí,

k̀̀è t̀̀è nwetóo te dootit̀̀ə̀̀b̀̀é kó dit̄́nni.

22 T̀̀è í ỳ̀é b̀̀è tu d̀̀è kuf̄́waá, te bù̀̀t̀̀i í duò,

t̀̀è ̀̀s̀̀ í nyà kukp̀̀ariseú kébotire.

23 K̀̀è didoò kuò nte ìnk̀̀è,

k̀̀è m̀̀εkp̄́ambii nkó kupíé tu níéé.

24 K̀̀è t̀̀è p̀̀utinè muw̄́rímú ke f̄́immú m̀̀εcãã,

k̀̀è dit̄́teheù kuó ntè báá na k̀̀écómmú.

25 K̀̀è dit̄́teheù kuó ntè dò: Toò!

K̀̀enkpaá ke díetiri kékeè mudoò kó kunú,

nè beh̄́ā̀̀p̀̀nkperíb̀̀è péikomè nè mudoò kó ku-
toweku.

- 26 Fṣṣ kó məcìi nhṣ nte kè fetúúfèe pĩnte fe fèti
kécúo nkubakù cànku bíékè ke bo yè tifèti pàntàà?
27 Fṣṣ ṣṣ duṣ ndinùu kè fèe eitàà?
Fṣṣ ṣ nte kè fèe deke yetārè yómmè ke ceé nfe yĩéntàà?
28 Fè ā yepèrè ìnkè nke, fè wentí yepèrè yómmè mme,
yepèrè yómmè mē tu fe kó tēcēkpetè.
29 Fè ṣ nke mboní képaatè fe diì,
fè ṣ mboní dedétirè nde keyà fè bo di mù.
30 Fetúúfè bí yḏ mmeyĩ mme,
decírè borè fè ṣ ndé mbo.

40

- 1 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Isəbu ke dò:
2 Fṣ nwèè dṣ mí muwērímú muməu yiè nnè fṣ nti
nenni a məkè ḏnti ke bo béi?
Fṣ nwèè séi m mí nKuyie nhḏnti bo a bo n ténné ti?
3 Kè Isəbu ténné ti Yiè nKuyie nke dò:
4 Mí nwèè í tùḏke dèmarè, m bo ténné ḏnti?
N yóu ke pĩ n nùu ndi.
5 M béimu kuce mèmáà n ténke báá kónté,
m báá yíé kébéi kuce medérímè.
Kuyie nyíé ke bənté diì tancĩni Isəbu
6 Kè ti Yiè nKuyie nyíé keyúni Isəbu kuyaakù
mieke kóò nàké ke dò:
7 Pĩ nhamáà onitì fṣ,
n yóo da beke tináaḏnti nti kàa n ténné.
8 A dṣ n kó tibeénti cəke páíi nweà?
A dṣ mú ntú osĩnwè kàa tu onatàà?
9 A nɔyḏnni mànḏemu mí nKuyie nkperàà?

A bo na kέpεε μετammè n kōmàà?

¹⁰ Tikpeti nè disānni deè múnke tú a kó tisātàà?
Diyetidièrì nè kuwenniku deè múnke tú a kó
diyaàbòràà?

¹¹ A miεke tū mpεike benitibè mediè,
wénté be fenənsīnfè mèmáà kè bèe kέke.

¹² Wénté sifeí yembè kè bèe sīnné,
pənte benitiyonkubε dimənni dimáà.

¹³ Wənné be beməu kέ bè dàtinné mutáá,
tanné be difətìrì miεke dibìnni.

¹⁴ De mənni kè n né da sante,
a namè ke dòò de kó mutəmmú.

Dikondènni kó medonnimè

¹⁵ Wénté dikondènni, mú di dòò n da dòò mè,
kè di yo ntimúti fenàáfè kōme.

¹⁶ A né wénté muwērímú di məke mù,
káyà di pəukə̀rè tēi mēè botí.

¹⁷ Kè di yóu kpeñni sétìrì kó kudəú dòmmè,
kè di kpèrè mambii mpiri ke piri.

¹⁸ Kè di kũð dōnnè disəwũð kó imátideí,
kè di cīntíi dò nyimátikpāntíi.

¹⁹ Mí nKuyie n dòò de deməu miεke, m mènke né di
ndòò,
mí nwèè di dòò mú di duó ndisiè.

²⁰ Yətārè ìnkè nke di waəmmè di diiti
tiwanwanti sənti timəu kpèiti dè.

²¹ Di dəu tifəpèùti miεke nke, kukó nkó tipènti
miεke,

dèè dò nkupúú meniε mborè.

²² Di ə ndiéke tifəpèùti déè mme,
kè kukó nkó tipùònti di fité.

23 Bá kè kukó ndó kùu ta kérie, di í yĩ̀kù,
kè meniε mpũ̀ ò nke puotì di nùù di mbúútóo.

24 We mbo dáátí kè di wetínko kè di pĩ,
kékeuté di yèì?

Femù̀òfè kó medonnimè

25 Bè pĩmmu femù̀òfè kuyĩ̀mpiennàà?
Dekòkòrè bo kũũ fe nóndenkáà?

26 A bo tǝnné fekòtìfè femù̀òfè yèìà?
Dekòkòrè bo duute fe baàà?

27 Fèè bo da bámmáà?
Fèè bo nda náánnè diyò̀nnàà?

28 Fèè bo da dǝúnnè dinùù mari kè dǝ:
M bo ntú a kóo tǝntì n fòmму muməu miεkaà?

29 A bo nfè kpèitinè bè kpèitinè mè tenòtǝà?
A bo fè pìtinné kǝa bí inìtipòì nfè kpèitinàà?

30 Beyĩ̀mpĩmbè bo fè dǝu nkénfiitǝà?
Bepotambè bo fè posirì kéfítǝà?

31 Mepembii mbo fũ̀ükú fe kònkàà?
Mekpǝmbii mbo ta fe yuuà?

32 Nóó nha nòutè fe ñnkè kéndò nha fè dónè dikpǝnnì,
kǝa borè yìé nè a bo mbomè!

41

1 We nyèmmè bo ò pǝ kòò dǝ ò bo fè na?
A bo fè yàmè máà sǝnnèmu kè kufǝwǝa n da auté kǝa
do.

2 We mbo yĩ̀ o kǝmbù̀d dǝu kè fè wènté?
We nné bo dáátí kè m baao mí nKuyie?

3 We nni mpènte o kperε kè ñ dǝ nkòò yietí?
Dèè kó dimàà bo ketenkè ñnkè mĩ̀ dè te.

4 N yóo wēte kébéi nfemùòfè fenfe kpéi nke,
M mu nné í nàké fe tùòti kó muwērimú kpéi,
fè kònti pìité ke wennimu.

5 We mbo dáté fe yaàbòrì de ìkè bíékè?
We mbo ta fe yèi saku?

6 We mbo kpeté fe nùù kó dicàù?
Fenimbòbòre fííkú dè dè duò tikòmbùàti nti.

7 Kè tidòpìiti kó ináú dóké fe ìnkè,
ke tau ke dò mbè ti wēnné ke uté.

8 Bá kù kè kù kàá nkutèkù,
muyaá nyí pēnkù ti cuokè.

9 Kè ti wē nke taunè titòbè,
ke pī ntitòbè teii bá ke í dò nkéna kényate.

10 Kè fè cīē mmuhāá ntíété,
kè fè wènténí dè ndò ndiyiè bo ke yetiní,

11 Kè muhāá mmínní fe nùù mièke,
kè ihāāpémperí yièní.

12 Kè kuyukú yièní fe wūḡ,
ke dò ntekūmbotè ḡḡ fānte kè kùù yukú híyè.

13 Kè fè wei yekūḡ ncóuté,
kè muhāá nyènní fe nùù mièke.

14 Kè muwērimú bo fe fòníí mièke,
kè wèè fè yà kufōwaá nhò auté.

15 Kè fe kònti wēñnè titòbè teii,
ke kpeñnì bá ke í dò nkénampè.

16 Fè í dé dèmarè,
dèmarè báá na ké fè yòkùnnè.

17 Kè fè iténí kufōwaá mpī nyedakperè,

ké yè auté kè yè ncokù ke sərì.

¹⁸ Kukpàrìseú í fè fũũku,
dikpǎnnì nè disiè mɛè máà ndi.

¹⁹ Fɛ borè timátì dònne timútì nti,
fɛ borè disəwũḽ nè kudáú kùù dùrí dè í cáá.

²⁰ Fè í cokù kupie,
yeditifǎntárè dò ntimútì nti fɛ borè.

²¹ Didùrì í duò fɛ kǝmbùḽtì,
kè dikpǎnnì fũntɛ fè ɔ ndi daúmu.

²² Fɛ pəutì cùóké sikǎũ nsi meyómme kpesi,
kè fè kèté dè ndò mbè dɛtenè dinaakǎǎ.

²³ Kè fè do dibinni dì fǎntemu tekũmbotè kǝmɛ,
kè kubinku nku kùu kutirè kéndò mbè tùò nti-
húúntì.

²⁴ Kè fè pǝḽtɛ dè dèè dɔúnko kuhǎawenniku,
kè difḽtirì cũmpuri dontenè tiyùpéítì.

²⁵ Kɛtenkè ïnkè òmòù í fè baké,
bè fè dàḽ nè fɛ kǝmbùḽ ndi.

²⁶ Bá dèè dɛu fè ɔ nwetóomu,
fèè baké tiwanwantì timəu dikpáà miɛke.

42

Isəbu bantémè ò í túmè òmòù

¹ Kè Isəbuu tǝnné ti Yiè nKuyie nke dò:

² M bantému ke dò nha nə ndeməu,
n yǝmu timatì í bomè a yǝkú tì.

³ A naatimu a béimmè ke tú:
Wenninwe dɛ yiè nwèè da sei?

Dɛ yiè nyí bantému,
n do náá ntì pǝḽtɛ tinti n wǝrímú, bá n yí yǝ.

⁴ A do n náámmu ke tú n da kénté,
kàa m̀̀ke tìmatì ke bo m beke, k̀̀e n tì nda t̀̀nné.

⁵ Bè do n nàkému a kpéí,
di mm̀̀nnì ndi n né da yàmè nè n ǹ̀nfè.

⁶ Dèè te k̀̀e n yie n caàrìmè ke dèmmu,
k̀̀e n yèmmè caàrè k̀̀e n kàri mutáá nnè mutápeí nde
̀̀nkè.

TI YIE NKUYIE NWETE KE ÍIMME ISƏBU

⁷ Ti Yiè nKuyie nnàkénè Isəbu dìi m̀̀nnì kédeè,
k̀̀ébéinnè Edifasi Temaà èi kou ke dò: M mieke di
yèmu f̀̀ nnè a népobè bedé, di í nàké n kpéí k̀̀e
dè sié n kóo t̀̀ntì Isəbu d̀̀òmè. ⁸ Di mm̀̀nnì, di
waá nyenaadakè yèyiekè nè yepedakè yèyiekè, ke
s̀̀nkénè n kóo t̀̀ntì Isəbu ké yè nni nféúté k̀̀etuə. N
kóo t̀̀ntì Isəbu n dó wè bo m bántè di kpéí, bá m báá
di d̀̀ò n do dò nké di d̀̀òmè. Di í nàké n kpeti k̀̀e dè
sié n kóo t̀̀ntì Isəbu d̀̀òmè.

⁹ Mèmmè k̀̀e Edifasi Temaà èi kou nè Bididaa Suaa
èi kou nè Sofaa Naamaa èi kou bè k̀̀atèmè k̀̀édòò ti Yiè
nKuyie mbè nàké tì. K̀̀e ti Yiè nKuyie ncəuté Isəbu
báámmu.

¹⁰ Isəbu bàntè memme Kuyie nkè k̀̀uu ẁ̀te kóò
cònnè o f̀̀tìrì, kóò t̀̀nné o kpàtì k̀̀e d̀̀e nòs nkuce
m̀̀démè d̀̀mè. ¹¹ Isəbu tebíi siməu nè o t̀̀bè nè o
népobè bèè do ò yé nè dim̀̀nnì k̀̀e bè nkərìní koò
d̀̀ú. K̀̀e bè nwè nke yo nho c̀̀ètè k̀̀e bè ò totírínè o
sém̀̀mè koò bàá meyi Kuyie nhò b̀̀nté mè kpéí. K̀̀e
bè nhò p̃́á mbá wè mèdítìbii mèmáà nè m̀̀səə nkó
mumámáá.

¹² Kè ti Yiè nKuyie ndòò Isɔbu mesàà nho we yēsɔnye miεεε, kè dèe pɛ̀ɛ̀tè ò dèèni yè. Kòo mɔ̀tε ipe tekɔupíríítè nè sikɔupísìnàà (14000), yòyòbè sikɔupísikuò (6000), inààke ìdèi ìdèi tekɔupíríítè (1000), sãmmarímúbè tekɔupíríítè (10000). ¹³ Ke múnkεε mɔ̀tε ibí benitidaabè bèyiekè, benitipòbè bètããti, ¹⁴ kòo yú denitipobire deketirè ke d̀: Yemima (dèè tu tenónkpetε), ke yú dedèrè ke d̀: Kesia (dèè tu kànnédì kó mupóó), ke yú detããnnè ke d̀: Kedenni-Apuki (dèè tu tenɔnfãntε). ¹⁵ Be kó ketenkè kemɔu miεεε onitipòkù m̀u do í wenni ke t̀̀̀ke Isɔbu kó besapàmbè kè be ciceε bè wènné bεmbε nè be tã̀bè ké bè toté bè d̀ nkétieke dè.

¹⁶ De kó difɔ̀nkúò kè Isɔbuu sɔ̀tè kénfò̀u ke d̀ yebie ntekò̀tè nè sipísìnàà (140), keyà o bí nè o yaàbí, nè o yaàbí kó ibí, ¹⁷ ké nyóó kú ke kòtè mesàà nke t̀̀̀ke o yiè.

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátírì
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files dated 1 Jun 2022

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16